

คณะจิตวิทยา

การเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย

นางสาวอัสมิน เวลล์นิทท์

นางสาวลลิตา มโนรัตนวงศ์

โครงการทางจิตวิทยานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARISON OF ATTITUDE TOWARD SEXUAL RELATIONSHIPS BETWEEN EARLY
ADOLESCENTS AND LATE ADOLESCENTS

Miss. Yasmin Wollnitz

Miss. Lalita Manorattanawong

A Senior Project in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Bachelor of Science in Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อโครงการทางจิตวิทยา

การเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น
ตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย

โดย

นางสาวย์สมิน เว็ลล์นิตซ์

นางสาวลลิตา มโนรัตนวงศ์

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการทางจิตวิทยาหลัก

รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการทางจิตวิทยาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการทางจิตวิทยาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร)

ยัสมิน เวลล์นิทซ์, ลลิตา มโนรัตน์วงศ์: การเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย (A COMPARISON OF ATTITUDE TOWARD SEXUAL RELATIONSHIPS BETWEEN EARLY ADOLESCENTS AND LATE ADOLESCENTS)
 อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 63 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และวิเคราะห์ทางสถิติด้วยสถิติ เพียร์สันไคสแควร์ (Pearson chi-square) และการทดสอบสถิติที (Independent Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย
2. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น
3. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น

สาขาวิชา.....จิตวิทยา..... ลายมือชื่อนิสิต.....ยัสมิน เวลล์นิทซ์, ลลิตา มโนรัตน์วงศ์
 ปีการศึกษา.....2553..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

5037417238 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS : SEXUALLY TRADITIONAL / SEXUALLY MODERATE / SEXUALLY LIBERAL / ATTITUDE / EARLY ADOLESCENT / LATE ADOLESCENT

YASMIN WOLLNITZ

LALITA MANORATTANAWONG

: A COMPARISON OF ATTITUDE TOWARD SEXUAL RELATIONSHIPS BETWEEN EARLY ADOLESCENTS AND LATE ADOLESCENTS.

SENIOR PROJECT ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PRAPHAIPHUN PHOOMVUTHISARN, 63 pp.

The purpose of this research was to compare the attitude towards sexual relationships between early adolescents and late adolescents. 400 participants were aged between 13-21 years old. The instrument was Attitude toward sexual relationships test. The data was analyzed by using Pearson chi-square and Independent Sample *t*-test.

Results are as follows.

Attitude towards of sexual relation in three component between early adolescents and late adolescents are significantly different ($p < .001$);

1) In sexually traditional component, the attitude of early adolescents is higher than the attitude of late adolescents ($p < .001$).

2) In sexually moderate component, the attitude of late adolescents is higher than the attitude of early adolescents ($p < .001$).

3) In sexually liberal component, the attitude of late adolescents is higher than the attitude of late adolescents ($p < .001$).

Field of Study : ..... Psychology.....

Student's Signature

ยัสมีน เว็คล์นิตซ์, ลลิตา มโนรัตน์

Academic Year : ..... 2010.....

Advisor's Signature

.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการทางจิตวิทยาฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และท่านได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ แนวทางการทำโครงการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำต่างๆในการทำโครงการวิจัย และตรวจแก้ไขงานของผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่ อีกทั้งยังคอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มต้นโครงการทางจิตวิทยาชิ้นนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสารเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณณณิกนันต์ ศรีวัลลภ ที่ยินดีสละเวลาช่วยให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ผลการวิจัย และมอบความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิจัยแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย น้องสาว เป็นอย่างสูงที่คอยให้การสนับสนุน คอยให้กำลังใจ ความรัก ความห่วงใย และความช่วยเหลือตลอดการทำโครงการทางจิตวิทยาชิ้นนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อโครงการทางจิตวิทยาภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อโครงการทางจิตวิทยาภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
- ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Stage) ของ Sigmund Freud.....	4
- ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพในช่วงวัยรุ่นของ Erikson.....	6
- ธรรมชาติของวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางเพศ.....	8
- ทฤษฎีเจตคติ (Attitude).....	23
- เจตคติของเด็กวัยรุ่นต่อความรักและการมีความสัมพันธ์ทางเพศ.....	28
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
วัตถุประสงค์.....	31
ขอบเขตการวิจัย.....	31
ตัวแปรในการวิจัย.....	32
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	32
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	32
2. วิธีดำเนินงานวิจัย.....	34
ระเบียบวิธีวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การพัฒนาและลักษณะเครื่องมือ.....	35
การเก็บข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

3. ผลการวิจัย.....	39
4. อภิปรายผลการวิจัย.....	47
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	51
รายการอ้างอิง.....	54
ภาคผนวก ก.....	56
ภาคผนวก ข.....	59
ประวัติผู้ทำโครงการทางจิตวิทยา.....	63

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ เพศ วัย ระดับการศึกษา.....	40
2	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3	ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์.....	42
4	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ประเภทของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย.....	43
5	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) และตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นช่วงต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังที่ Hurlock (1974 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิตรธรรม, 2539) กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นอยู่ในช่วงการเจริญเติบโตอันเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเด็กจะพัฒนาจากการพึ่งพิงผู้ใหญ่ไปสู่ความเป็นอิสระอย่างเห็นได้ชัดในทุกๆด้าน คือมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกัน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

ช่วงวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะการพัฒนาลักษณะทางเพศในวัยรุ่นเพศหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน ส่วนเพศชายจะเริ่มมีการหลั่งน้ำอสุจิกครั้งแรก ซึ่งเป็นสัญญาณทำให้เห็นได้ว่า วัยรุ่นเริ่มมีวุฒิภาวะทางเพศและสามารถที่จะสืบพันธุ์ได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากระดับของฮอร์โมนเพศในร่างกายที่เปลี่ยนไป โดยกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ความสนใจในเพศตรงข้าม และมีความรักระหว่างเพศ (สุชาติ โสมประยูร, 2531 อ้างถึงใน อทิตี นาครีรักษ์, 2550) และจากทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Stage) ของ Sigmund Freud ที่กล่าวว่า วัยรุ่นอยู่ในขั้น Genital Stage คือ ขั้นมีความสนใจทางเพศ ซึ่งความพึงพอใจในช่วงนี้จะอยู่ที่อวัยวะเพศ โดยวัยรุ่นอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จะเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม และมีความต้องการทางเพศ (สุรางค์ คุ้มตระกูล, 2544) ส่งผลให้วัยรุ่นตอบสนองของความพึงพอใจโดยการมีเพศสัมพันธ์หรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

สำหรับด้านพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น Erikson (1968 อ้างถึงใน Feldman, 1998) กล่าวว่า สังคมของเด็กคือกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและสังคมรอบๆตัว และเริ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ และตามทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของ Erikson นั้น วัยรุ่นอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 5 คือการพัฒนาเอกลักษณ์ประจำตัว หรือความสับสนในบทบาทของตนเอง (identity vs. role diffusion) วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง โดยมีการผสมผสานระหว่างความรู้สึกทางเพศกับการทดลองบทบาทใหม่ๆก่อนจะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ (Erikson, 1968 อ้างถึงใน Feldman, 1998) มีการค้นหาตนเองเพื่อสร้างเอกลักษณ์แห่งตน จะเป็นการคิดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากในอดีต พ่อแม่ เพื่อน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคม จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาความเป็นตนเองของวัยรุ่น (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) ทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก และเจตคติต่อ

เรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ สำหรับวัยรุ่นตอนต้นนั้นยังไม่สามารถที่จะพัฒนาความคิด ความเป็นตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ยังเกิดความสับสนทางจิตใจ ว่าควรเชื่อพ่อแม่หรือเชื่อตัวเองดี ควรมี อิสรະอย่างเต็มที่หรืออยู่ในกรอบประเพณีอย่างเข้มงวดดี (สุทธิมา ท่อบุตร, 2549) ดังนั้นวัยรุ่นตอนต้นจึง ยังมีความสับสนเกี่ยวกับบทบาทของตนเองอยู่ จึงต้องอาศัยความคิด การแนะนำและคำอบรมสั่งสอนจาก พ่อแม่อยู่ ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปเมื่อวัยรุ่นมีประสบการณ์มากขึ้น ก็จะเริ่มพัฒนาความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น เป็นอิสระมากขึ้น อิทธิพลของพ่อแม่ก็จะลดน้อยลง

ในปัจจุบันนี้ปัญหาสังคมที่พบมาก คือ วัยรุ่นนิยมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น จนวัยรุ่น จำนวนไม่น้อยมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ (อติติ นาศิริรักษ์, 2550) ส่งผลให้เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การคบเพื่อน วัฒนธรรม ต่างชาติที่แพร่หลายเข้ามา เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าขึ้นส่งผลให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่ายขึ้น จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันมองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องธรรมดาและมี แนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องเพศอย่างเสรีมากขึ้น (สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) ต่างจากในอดีตที่ วัยรุ่นมักจะมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) กล่าวคือ การมีเพศสัมพันธ์ นั้นจะมีได้ก็เมื่อบุคคลนั้นผ่านการสมรสแล้วเท่านั้น มาสู่การมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่สามารถกระทำ ได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) กล่าวคือ การมีเพศสัมพันธ์นั้นไม่จำเป็นต้องมีการแต่งงาน และถือเรื่องการมีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นการแสดงความรักอย่างหนึ่ง อีกทั้งการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานไม่ใช่ เรื่องที่ผิด ทั้งนี้จากงานวิจัยต่างๆ และข่าวสารในปัจจุบัน ทำให้เห็นถึงแนวโน้มพฤติกรรมของวัยรุ่นที่จะมี เพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มากขึ้น กล่าวคือ มองว่าการมีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นเรื่องของความสนุกไม่จำเป็นที่จะต้องมีความรักและความผูกพันทางอารมณ์ต่อกัน (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530)

จากงานวิจัยทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจะพบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นได้มีการ เปลี่ยนแปลงจากในอดีต ซึ่งวัยรุ่นในปัจจุบันที่มีเจตคติแบบดั้งเดิมตามกรอบประเพณีก็มีอยู่ไม่น้อย แต่ วัยรุ่นที่มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกันและแบบเสรีนิยมเพิ่ม มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจต่างๆ ที่พบว่าอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นมีแนวโน้ม ที่จะลดลง โดยเห็นได้จากงานวิจัยในช่วงก่อนปี 2540 ที่พบว่าอายุเริ่มต้นของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของ วัยรุ่นจะอยู่ในช่วง 16-18 ปี แต่งานวิจัยที่ศึกษาช่วงหลังจากปี 2542 ถึง 2545 พบว่าอายุเฉลี่ยของการมี เพศสัมพันธ์อยู่ในช่วงอายุ 15 ปี (ณัฐนันท์ คงคาหลวง, 2548 อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) และมี แนวโน้มที่จะลดลงอีกในปัจจุบัน และจากการสำรวจในปี 1960-1970 ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยรุ่นหนุ่มสาวชาว อเมริกัน ปรากฏว่ามีวัยรุ่นอายุ 14-17 ปี 93.5% ที่เชื่อว่าชายหญิงควรจะเป็นคู่รักกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และ 78.3% ที่คิดว่าชายหญิงควรจะหมั้นกันหรือแต่งงานกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และมีหนุ่มสาวอายุ 18-20 ปี เพียง 15.7% ที่คิดว่าการเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันหรือชอบพอกันเฉยๆ ก็มีเพศสัมพันธ์กันได้ ส่วนใน

กลุ่มอายุ 21-23 ปี มี 26.5% ที่คิดเช่นนี้(เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์, 2549)จะเห็นได้ว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นช่วงอายุระหว่าง 14-17 ปี และวัยรุ่นตอนปลายช่วงอายุระหว่าง 18-20 ปี มีความแตกต่างกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปของวัยรุ่นในปัจจุบันส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย และการมีพฤติกรรมทางเพศในขณะที่ไม่พร้อมอาจนำไปสู่ปัญหาต่างๆตามมามากมาย เช่น การตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ การทำแท้ง เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อทั้งตัวเด็ก ครอบครัว และสังคม (อทิติ นาศิริรักษ์, 2550)ซึ่งปัญหาต่างๆดังกล่าวอาจป้องกันได้ หากเข้าใจพฤติกรรมหรือแนวโน้มในการประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ อันได้แก่ เจตคติของวัยรุ่น เนื่องจากเจตคติที่วัยรุ่นมีต่อการมีเพศสัมพันธ์จะเป็นแนวโน้มในการเกิดพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นจากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายน่าจะมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งในการส่งเสริม และเป็นแนวทางในการรณรงค์ป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น รวมทั้งเป็นแนวทางในการสร้างเจตคติและความคิดในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์และอยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย โดยผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Stage)ของ Sigmund Freud
2. ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพในช่วงวัยรุ่นของ Erikson
3. ธรรมชาติของวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางเพศ
4. ทฤษฎีเจตคติ (Attitude)
5. เจตคติของเด็กวัยรุ่นต่อความรักและการมีความสัมพันธ์ทางเพศ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศของSigmundFreud (Psychosexual Stage)

Sigmund Freud(สุรรงค์ โคว์วตระกูล, 2544) กล่าวว่า มนุษย์เรามีสัญชาตญาณติดตัวมาแต่กำเนิด และได้แบ่งสัญชาตญาณออกเป็น 2 ชนิด คือ สัญชาตญาณเพื่อการดำรงชีวิต (Life instinct) และสัญชาตญาณเพื่อความตาย (Death instinct) สัญชาตญาณบางอย่างจะถูกเก็บกดไว้ในจิตไร้สำนึก ฟรอยด์ได้อธิบายเกี่ยวกับสัญชาตญาณเพื่อการดำรงชีวิตไว้อย่างละเอียด ได้ตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์เรามีพลังงานในตัว ตั้งแต่เกิด เรียกพลังงานนี้ว่า “Libido” เป็นพลังงานที่ทำให้คนเราอยากมีชีวิตอยู่ อยากสร้างสรรค์และอยากมีความรัก มีแรงขับทางด้านเพศหรือกามารมณ์ (Sex) เพื่อจุดเป้าหมายคือความสุขและความพึงพอใจ (Pleasure) โดยมีส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ไวต่อความรู้สึก และได้เรียกส่วนนี้ว่า Erogenous Zones โดยแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ ส่วนปาก ช่องปาก (Oral) ส่วนทางทวารหนัก (Anal) และส่วนทางอวัยวะสืบพันธุ์ (Genital Organ) ฉะนั้น Freudกล่าวว่า ความพึงพอใจในส่วนต่างๆ ของร่างกายนี้เป็นไปตามวัยเริ่มตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชั้น (สุรรงค์ โคว์วตระกูล, 2544) คือ

- 1.Oral Stage
- 2.Anal Stage
- 3.Phallic Stage
- 4.Latency Stage
- 5.Genital Stage

1. Oral Stage(0-2 ปี) Freudเรียกขั้นนี้ว่าเป็นขั้น Oral เพราะความพึงพอใจอยู่ที่ช่องปาก เริ่มตั้งแต่เกิดเด็กอ่อนจนถึงอายุราวๆ 2 ปี หรือวัยทารก เป็นวัยที่ความพึงพอใจเกิดจากการดูดนมแม่ นมขวดและดูดนิ้ว เป็นต้น ในวัยนี้ความคับข้องใจ (Frustration) จะเกิดขึ้นได้ถ้าเด็กหิว แต่ไม่ได้รับประทานนมเลยหรือรับประทานนมแม่ไม่พอ ถ้าหากเกิดความคับข้องใจ จะทำให้เกิดภาวะที่เรียกว่า “การติดตรึงอยู่กับที่” (Fixation) ได้และมีปัญหาทางด้านบุคลิกภาพเรียกว่า “Oral Personality”
2. Anal Stage(2-3 ปี) Freudกล่าวว่าเด็กวัยนี้ได้รับความพึงพอใจทางทวารหนัก คือ จากการขับถ่ายอุจจาระ และในระยะนี้อาจจะเกิดความขัดแย้งและความคับข้องใจขึ้น เพราะพ่อแม่มักจะหัดให้เด็กใช้กระโถนและต้องขับถ่ายเป็นเวลา ทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งขึ้นกับความต้องการของเด็ก คือความอยากที่จะถ่ายเมื่อไรก็ควรจะได้ กับกรณีที่พ่อแม่หัดให้ขับถ่ายเป็นเวลา เด็กอยากจะขับถ่ายเวลาที่มีความต้องการ บางทีเกิดความขัดแย้งมาก อาจจะทำให้เกิด Fixation และทำให้เกิดมีบุคลิกภาพที่เรียกว่า “Anal Personality”

3. Phallic Stage(3-5 ปี) ความพึงพอใจของเด็กวัยนี้อยู่ที่อวัยวะสืบพันธุ์ เด็กมักจะจับต้องลูกอวัยวะเพศ ระยะเวลาFreudกล่าวว่า เด็กผู้ชายมีปมOedipus (Oedipus Complex) FreudอธิบายการเกิดของปมOedipusว่า เด็กชายจะติดแม่และรักแม่มาก และต้องการที่จะเป็นเจ้าของแม่แต่เพียงคนเดียว และต้องการร่วมรักกับแม่ แต่ขณะเดียวกันก็ทราบว่ามีแม่และพ่อรักกัน และทราบว่าตนด้อยกว่าพ่อทุกอย่าง ทั้งด้านกำลังและอำนาจ ประกอบกับความรักพ่อ ฉะนั้นเด็กก็พยายามที่จะเก็บกอดความรู้สึกที่อยากเป็นเจ้าของแม่แต่คนเดียว และพยายามทำตัวให้เหมือนกับพ่อทุกอย่าง Freudเรียกกระบวนการนี้ว่า "Resolution of Oedipus Complex" เป็นกระบวนการที่เด็กชายเลียนแบบพ่อ ทำตัวให้เหมือน "ผู้ชาย" ส่วนเด็กหญิงมีปมElectra(Electra Complex) อาจจะอธิบายได้ว่า เด็กหญิงรักพ่อต้องการพ่อ แต่กลัวแม่ไม่รักตนเพราะรักแม่มาก่อนพ่อและต้องการให้แม่รักด้วย ฉะนั้นจึงต้องเก็บกอดความรู้สึกที่มีต่อพ่อ เพราะรู้ว่าแย่งมาจากแม่ไม่ได้ และเลียนแบบแม่ คือถือว่าเป็นแบบฉบับของพฤติกรรมของ "ผู้หญิง" ส่วนผู้ที่ไม่ใช้กลไกป้องกันตนเอง (Defense mechanism) แต่เก็บกอดความรู้สึกต้องการทางเพศไว้ ก็อาจแสดงออกในรูปแบบอื่น หรืออาจจะทำให้มีความวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา
4. Latency Stageเด็กวัยนี้อยู่ระหว่าง 6-12 ปี เป็นระยะที่Freudกล่าวว่าเด็กเก็บกอดความต้องการทางเพศหรือความต้องการทางเพศสงบลง (Quiescence Period) เด็กชายมักเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กชาย ส่วนเด็กหญิงก็จะเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กหญิง
5. Genital Stage วัยนี้เป็นวัยรุ่นเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปีขึ้นไป จะมีความต้องการทางเพศ วัยนี้จะมีควมสนใจในเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นระยะเริ่มต้นของวัยผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า ในขั้นGenital Stageซึ่งตรงกับช่วงวัยรุ่นนั้น เด็กชายจะเริ่มสนใจเด็กหญิงและเด็กหญิง จะเริ่มสนใจเด็กชายเป็นระยะที่เด็กจะมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างแท้จริงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นจึงมีลักษณะที่บ่งถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์

ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพในช่วงวัยรุ่นของ Erikson

ตามทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพของ Erikson (Feldman, 1998 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) ได้แบ่งระยะพัฒนาการเป็น 8 ขั้น ซึ่งวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงราว 13-21 ปี ดังนี้

ขั้นที่ 5 การรู้จักตนเองและสับสนในตนเอง (Sense of Identity Vs. Sense of identity Diffusion) จะเกิดในช่วงอายุ 12-17 ปี เด็กวัยนี้มีร่างกายที่เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กอาจไม่แน่ใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตัวเอง ในช่วงการก้าวเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการผสมผสานความรู้สึกทางเพศกับบทบาทใหม่ๆ นั่นคือความสามารถของ ego ในการผสมผสานเอกลักษณ์ อันได้แก่ Sex Identity, Sex Role Identity, General Identity ดังนั้นความรู้สึกทางเอกลักษณ์ของ ego (ego identity) จะเป็นตัวสร้างความเชื่อมั่น โดยเกิดจากความเหมือนภายใน (inner-sameness) และความต่อเนื่อง (continuity) ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา เพื่อบุคคลอื่น เป็นการเชื่อมโยงบุคคลกับอนาคต ซึ่งปรากฏในลักษณะของโอกาสที่จะมีอาชีพ (Erikson, 1968) และ Self-perception ของบุคคลที่ได้จากข้อมูลส่งกลับของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลยังมั่นคง นั่นคือเด็กวัยรุ่นเองจะต้องมีความมั่นคงในความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงภายในและภายนอก สิ่งสำคัญของระยะนี้คือ การทราบว่าเป็นใคร และมีอนาคตทิศทางไปในทางใด พัฒนาการในขั้นนี้มีรากฐานมาจากความสำเร็จของขั้นพัฒนาการที่ได้ผ่านมา เช่น basic trust, autonomy, initiative, industry identity

นอกจากนี้บุคคลไม่สามารถที่จะสร้างเอกลักษณ์ได้ทั้งหมดภายในช่วงวัยรุ่น รวมทั้งยังมีวิกฤตการณ์ในขั้นนี้ (Identity crisis) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามปกติ หากไม่สามารถผ่านวิกฤตการณ์นี้ไปได้ จะเกิด identity diffusion หรือ role confusion กล่าวคือไม่มีความแน่ใจในตนเองในฐานะบุคคลหนึ่งในสังคม (sense of self) อาจแสดงออกโดยพฤติกรรมที่มีปัญหาต่างๆ เช่น การฉกชิงวิ่งราว, ปัญหาทางเพศ, อาชญากรรม หรือโรคจิตได้ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์, 2540 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) หากวัยรุ่นสามารถผ่านช่วงวิกฤตโดยการแก้ปัญหาเฉพาะ ก็จะมีเอกลักษณ์ใหม่เกิดขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่ช่วงผู้ใหญ่

Erikson (Feldman, 1998 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) กล่าวว่า ระยะนี้เป็นระยะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองบทบาทต่างๆ ก่อนที่จะเริ่มเป็นผู้ใหญ่จริง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองปฏิบัติจะทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีปัญหา สามารถปรับตัวได้สำเร็จ ซึ่งความคิดของเด็กวัยรุ่นนี้จะเปิดกว้างสำหรับสิ่งแปลกใหม่ นอกจากนี้ในเรื่องเอกลักษณ์เชิงลบนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับการที่เด็กเคยถูกลงโทษจนรู้สึกผิดและละอาย อีกทั้งยังเกี่ยวกับความรู้สึกไม่มีความสามารถ การล้มเหลวในอดีต

ขั้นที่ 6 ความรู้สึกว่าตนเองมีเพื่อนและความรู้สึกอ้างว้าง (Sense of Intimacy Vs. Isolation) เกิดในช่วงอายุประมาณ 17-21 ปี เมื่อเด็กผ่านช่วงวัยรุ่นตอนต้น จะเป็นวัยที่มีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น เป็นวัยที่มุ่งมั่น มีการใกล้ชิดกับเพื่อนเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้าม เพื่อเลือกหาคนที่สนิทสนมใกล้ชิด รวมทั้งการแต่งงาน พัฒนาการนี้จะสำเร็จได้ด้วยการประสบความสำเร็จในขั้นต้นๆที่ผ่านมา จะทำให้สนิทและจริงใจกับผู้อื่นได้ แต่ถ้าพัฒนาการขั้นต้นไม่ประสบความสำเร็จจะไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่พอใจในตนเองปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ ทำให้รู้สึกอ้างว้าง

Erikson (1964, อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) ชี้ให้เห็นว่า ความใกล้ชิดสนิทสนมที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์นั้น ไม่ใช่ความใกล้ชิด (Intimacy) กล่าวคือเป็นความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่นโดยที่ความใกล้ชิดโดยแท้จริงนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่สัมพันธ์กันนั้นได้สร้างเอกลักษณ์ขึ้นแล้ว รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ต่อกัน เนื่องจากวัยรุ่นเองนั้นยังต้องมีการผ่านสิ่งต่างๆ ผ่าฟันเพื่อที่จะได้มาซึ่งเอกลักษณ์ วัยรุ่นจึงไม่สามารถมีความใกล้ชิดอย่างแท้จริงได้ แต่ในเรื่องความรักของหนุ่มสาว ที่อยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น จะมีลักษณะที่เรียกได้ว่า มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน Erikson ยังให้แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้น ว่าจะมีมาตรฐานดังนี้ 1.) การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เรารัก 2.) มีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม 3.) มีการถึงจุดสุดยอดทางเพศร่วมกัน 4.) มีความสัมพันธ์กับคนที่เราคิดว่าไว้วางใจ เชื่อถือได้ 5.) มีความสัมพันธ์กับคนที่มีความสามารถ และยินยอมที่จะมี 6.) สร้างความมั่นคงให้แก่ลูกดูแลให้มีพัฒนาการที่ดีทุกขั้นตอน

ขั้นที่ 7 การคิดถึงส่วนรวมและการคำนึงถึงแต่ตนเอง (Generativity Vs. Self-absorption) ช่วงวัยกลางคนจะเป็นช่วงที่บุคคลประสบผลสำเร็จในชีวิต จึงเป็นโอกาสที่บุคคลจะกำหนดเป้าหมายและขยายขอบเขตออกไปสู่ส่วนรวม การขยายขอบเขตอาจเริ่มจากในระดับครอบครัวจนไปสู่สังคมส่วนรวมภายนอก ถ้าบุคคลมีช่วงนี้ไม่สามารถพัฒนาลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะพัฒนาในทางตรงกันข้าม คือ การคิดคำนึงถึงแต่ตนเองเป็นสำคัญ (วิไลวรรณ ศรีสงคราม, 2549)

ขั้นที่ 8 ความมั่นคงสมบูรณ์และความสิ้นหวัง (Integrity Vs. Despair) บุคคลในวัยชราจะต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง เรียนรู้ทั้งความผิดหวังและความสมหวัง รวมทั้งเผชิญหน้ากับความตายอย่างกล้าหาญในวัยสุดท้ายของชีวิต ถ้าบุคคลในวัยนี้ไม่สามารถพัฒนาลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะเป็นคนสูงอายุนที่รู้สึกเสียดายเวลาที่ผ่านมา ซึมเศร้า สิ้นหวัง และรู้สึกกลัวความตายที่จะปรากฏกับตนในเวลาไม่ช้า (วิไลวรรณ ศรีสงคราม, 2549)

โดยสรุป Erikson ได้มองพัฒนาการว่าเป็นเรื่องตลอดชีวิตของบุคคล โดยวัยรุ่นตอนต้นมีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 5 คือ การรู้จักตนเองและสับสนในตนเอง ในขั้นนี้วัยรุ่นจะมีการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนโดยผสมผสานความรู้สึกทางเพศกับบทบาทใหม่ๆ ส่วนวัยรุ่นตอนปลายมีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 6 คือ ความรู้สึกว่าตนเองมีเพื่อนและความรู้สึกอ้างว้าง เป็นวัยที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้น มีการพัฒนาความใกล้ชิดกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ

ธรรมชาติของวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางเพศ

1. ความหมายของวัยรุ่น

คำว่าวัยรุ่น ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Adolescence มาจากภาษาลาตินว่า Adolescere ซึ่งหมายถึง การเจริญเติบโตสู่วุฒิภาวะหรือเป็นวัยที่พัฒนามาจากสภาวะความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ Hurlock (1974 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิถีธรรม, 2539) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นหมายถึง การเจริญเติบโตอันเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เด็กจะพัฒนามาจากการพึ่งพิงผู้ใหญ่ไปสู่ความเป็นอิสระอย่างเห็นได้ชัดในทุกๆด้าน กล่าวคือจะต้องมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกัน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

นอกจากนั้น สุชา จันทน์เอม (2513 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิถีธรรม, 2539) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก เป็นวัยที่เป็นสะพานไปสู่วัยผู้ใหญ่ ไม่มีขีดเส้นแน่นอนว่า เริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดเมื่อใด แต่กำหนดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ

ส่วน Roger (1972) ได้ให้คำนิยามวัยรุ่น โดยพิจารณาออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. พิจารณาจากพัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งเพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กมาสู่วัยรุ่นอย่างเห็นเด่นชัดโดยร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลง 4 ประการ คือ เสียงเปลี่ยนโดยเด็กชายมีเสียงห้าวขึ้น เด็กหญิงเสียงแหลมขึ้น มีขนเกิดขึ้นตามที่ลับ สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และต่อมเพศเริ่มทำงาน ซึ่งทำให้เด็กผู้หญิงเริ่มมีประจำเดือนเป็นครั้งแรกส่วนเด็กผู้ชายก็จะมีอาการหลั่งน้ำกามเป็นครั้งแรก
2. พิจารณาจากช่วงอายุ (Chronological Age Span) การแบ่งวัยรุ่นโดยการให้ช่วงของอายุนั้น มักพบว่ามักจะไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงนักเพราะเด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นไม่พร้อมกัน เป็นเพียงการประมาณการเท่านั้น

3. พิจารณาจากเกณฑ์ทางสังคม (Sociological Phenomenon) ตามเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับการยอมรับของสังคมแต่ละสังคมว่าจะยอมรับวัยรุ่นในฐานะผู้ใหญ่เมื่อใด ทั้งนี้ต้องอาศัยพื้นฐานของวัฒนธรรม ศาสนา จารีต ประเพณีของสังคมเป็นที่ตั้ง ดังเช่นถ้าเกณฑ์ทางสังคมขึ้นอยู่กับศาสนา ก็อาจจะถือว่า ถ้าเด็กคนใดได้บวชเรียนก็ถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นต้น

ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร(2530) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและผู้ใหญ่ มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเปลี่ยนไปจากวัยเด็ก แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่เป็นผู้ใหญ่ จากการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านต่างๆของวัยรุ่นนี้ยังสามารถแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย

โดยสรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงการเจริญทางวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ เป็นวัยที่พัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งช่วงอายุของวัยรุ่นจะอยู่ระหว่าง 13-21 ปี

2. การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

Cole (1964 อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม, 2536) ได้มีการแบ่งระยะของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น(early adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี
เด็กชายมีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี
เด็กชายมีอายุระหว่าง 17 – 19 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 18-21 ปี
เด็กชายมีอายุระหว่าง 19 - 21 ปี

ดังนั้นวัยรุ่นจะแบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลายตามลำดับ

3. พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านโครงสร้าง และแบบแผนพฤติกรรมของอินทรีย์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะพัฒนาไปเรื่อยๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งอันจะทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความเจริญเติบโตตามลำดับ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม (พัชรินทร์ วินัยกุลพงศ์, 2546 อ้างถึงใน อทิตี นาศิริรักษ์, 2550)

วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างมาก พัฒนาการของวัยรุ่นที่จะกล่าวถึงมี 4 ด้าน ได้แก่

1.) พัฒนาการทางร่างกาย

เด็กในวัยนี้จะมีอัตราความเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีน้ำหนักส่วนสูงเพิ่มขึ้น สัดส่วนต่างๆ ของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ อวัยวะเพศเติบโตและมีระบบการทำงานได้อย่างเต็มที่พร้อมที่จะสืบพันธุ์ได้ (สุชา จันทน์เอม, 2533 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นได้เข้าสู่วัยรุ่นแล้ว เขียนเป็นตารางเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงได้ดังนี้ (Cole Luellin, 1964 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

ตารางเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เพศหญิง	เพศชาย
1. มีขนที่อวัยวะเพศ	1. มีขนที่อวัยวะเพศ
2. มีขนรักแร้	2. มีขนรักแร้
3. มีขนตามใบหน้าน้อย	3. มีขนหนาตามใบหน้า
4. มีขนขึ้นตามตัวน้อย	4. มีขนหนาขึ้นตามตัวมาก
5. มีลูกกระเดือกขึ้นไม่มาก	5. มีลูกกระเดือกใหญ่ขึ้นมาก
6. การเปลี่ยนแปลงของกล่องเสียงมีน้อย	6. การเปลี่ยนแปลงของกล่องเสียงมีมาก
7. ไหล่ขยายไม่กว้างนัก	7. ไหล่ขยายกว้าง
8. หน้าอกและสะโพกขยายมาก	8. หน้าอกและสะโพกขยายเล็กน้อย
9. การเปลี่ยนแปลงของกล้ามเนื้อ ไหล่ ต้นแขน และน่อง จะมีไม่มากนัก	9. การรัดตัวของกล้ามเนื้อตามไหล่ ต้นแขน และน่องมีมาก

10. ต่อมเหงื่อมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น	10. ต่อมเหงื่อมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น
--	--

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายดังกล่าวแล้ว สิ่งที่ได้สังเกตเห็นอีกประการหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นชายและหญิงได้เข้าสู่วัยรุ่นแล้วคือ การมีประจำเดือนของหญิง และการหลั่งน้ำกามของชาย ในระยะนี้ถ้าชายและหญิงมีเพศสัมพันธ์กัน ก็จะสามารถให้กำเนิดบุตรได้ (ปราณี งามสุด, 2528 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

สุชา จันทน์เอม (2533 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539) สรุปการเจริญเติบโตของระบบเพศและฮอร์โมนเพศว่าทำให้วัยรุ่นมี

1. การเจริญเติบโตของอวัยวะเพศ และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทางเพศ
2. การเริ่มต้นและควบคุม Secondary Sex Characteristics ซึ่งในเพศหญิง ได้แก่ การมีหน้าอก สะโพกขยาย เสียงแหลม มีขน ฯลฯ ในเพศชาย ได้แก่ การมีเสียงห้าว ไหล่กว้าง มีขน นหนวด
3. เป็นองค์ประกอบอันหนึ่งของการกำหนดกำลังขับทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของบุคคล

สรุปได้ว่า วัยรุ่นจะมีการเจริญเติบโตอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านร่างกายซึ่งมีส่วนสำคัญต่อเนื่องกับพัฒนาการทางด้านเพศ กล่าวคือถ้าร่างกายเจริญเติบโตเร็ว ภาวะของความเป็นวัยรุ่นก็จะเร็วตามไปด้วย

2.) พัฒนาการทางด้านอารมณ์

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง การแสดงออกของอารมณ์จะเป็นไปอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา บางครั้งก็มีความรู้สึกที่ว่าตนมีความสุข เต็มไปด้วยความเชื่อมั่น บางครั้งเต็มไปด้วยความไม่แน่ใจสงสัย อารมณ์ต่างๆเกิดง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย (ฉลองรัฐ อินทรีย์, 2522 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

Roger (1972 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539) กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง จึงได้ชื่อว่าเป็น "วัยพายุบุแคม" ชอบแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกตรงไปตรงมา เปิดเผย วัยรุ่นมักจะทำกิจกรรมแทบทุกอย่างด้วยการใช้อารมณ์รุนแรง การปรับตัวในชีวิตรของวัยรุ่นจึงค่อนข้างสับสน ในระยะนี้ความต้องการทางเพศจะมีอิทธิพลสูงมาก วัยรุ่นจะเกิดความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเพศ ซึ่งสาเหตุที่วัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่าย เนื่องมาจาก

1. ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทำให้วัยรุ่นสนใจตนเองมากขึ้น และมีความสนใจที่จะทำตามแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่สามารถที่จะเข้าใจ และทำตนได้เหมาะสม รวมทั้งผู้ใหญ่มองว่าบุตรของตนยังเป็นเด็กวัยรุ่น จึงมักขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นมีอาการไม่มั่นคง เกิดความเครียดและมักจะแสดงอารมณ์ออกมาทันที
2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน ต่อมไร้ท่อ นับว่าเป็นตัวสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ การทำงานของต่อมเพศ ทำให้วัยรุ่นเริ่มสนใจเพศตรงข้าม
3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องไปมีส่วนต่อสังคมภายนอกในลักษณะต่างๆมากขึ้น ทำให้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ซึ่งมักจะขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ความเข้มงวดกวดขันของผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นเกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเอง เกรงว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้จึงมักทำให้วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มักมีอาการรุนแรง อ่อนไหว อารมณ์ไม่มั่นคงและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เนื่องจากเป็นวัยที่มีการปรับตัวค่อนข้างเยอะ จึงมักเกิดปัญหายุ่งยากทางอารมณ์เสมอ

3.) พัฒนาการทางสังคม

วัยรุ่นต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวทางสังคมอย่างมาก โดยจะพัฒนาจากสังคมของเด็กไปสู่สังคมของผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งพาและรับผิดชอบในตนเองได้ โดยวัยรุ่นจะพัฒนาผ่านกระบวนการทำตามสังคม (Socialization Process) นั่นก็คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมที่วัยรุ่นอยู่ซึ่งการปรับตัวนี้ต้องอาศัยพัฒนาการทางสังคมที่มีมาตั้งแต่วัยเด็ก ถ้าวัยรุ่นที่สามารถปรับตัวทางสังคมได้ดีก็จะเป็นที่ยอมรับในสังคม แต่ถ้าเด็กปรับตัวไม่ได้ก็จะเป็นปัญหาในสังคมต่อไปซึ่งในระยะนี้เด็กจะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าครอบครัว

ตามทฤษฎี Erikson (1963 อ้างถึงใน สุทธิมา ห่อบุตร, 2549) นั้น งานพัฒนาการในขั้นนี้ คือ ความมีเอกลักษณ์ VS. ความสับสนในบทบาท (Identity vs. Role Confusion) ในช่วงนี้ร่างกายของเด็กจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจนวัยรุ่นไม่แน่ใจว่าอะไรเกิดขึ้นกับตนเอง Erikson (1968 อ้างถึงใน สุทธิมา ห่อบุตร, 2549) เชื่อว่าระยะนี้เป็นช่วงที่เด็กพบวิกฤตการณ์ในชีวิตมากกว่าช่วงอื่น ทั้งนี้เพราะช่วงนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่วัยรุ่นกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตัวเอง โดยวัยรุ่นจะเริ่มตระหนักว่าการเลียนแบบบุคคลที่วัยรุ่นชื่นชมในระยะเวลาที่ผ่านมา นั้นไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของเขา ดังนั้นวัยรุ่นจะคอยค้นหาตัวตนที่แท้จริงโดยการผสมผสานสิ่งที่วัยรุ่นเคยเลียนแบบมาแล้วในอดีตกับสิ่งที่ค้นพบใหม่ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของวัยรุ่นเอง นอกจากนี้ Erikson ยังได้เปรียบเทียบระยะนี้ว่าเป็นระยะที่

วัยรุ่นจะทดลองบทบาทต่างๆ ก่อนที่จะเป็นผู้ใหญ่ซึ่งสภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับคนรอบข้าง นอกจากนี้ความขัดแย้งยังทำให้เกิดความสับสนทางจิตใจ เช่น ควรจะเชื่อฟังพ่อแม่หรือเชื่อตัวเองดี ควรมีอิสระอย่างเต็มที่หรืออยู่ในกรอบประเพณีอย่างเข้มงวดดี ควรจะเลือกอาชีพที่ตนสนใจหรือเลือกตามใจพ่อแม่ ซึ่งวัยรุ่นจะต้องผ่านความสับสนเหล่านี้เพื่อพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองให้ได้ ถ้าวัยรุ่นที่ไม่สามารถผ่านความสับสนนี้ได้ก็จะเกิดความสับสนในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง เหนงหงอચี้กั่วงวล แต่ถ้าวัยรุ่นผ่านความสับสนนี้ได้ก็จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง นั่นคือ การเห็นตนตามความเป็นจริง เข้าใจจุดด้อย จุดเด่นของตน รู้ความต้องการในชีวิตของตน และสามารถทำใจให้ยอมรับตนเองได้จริง (Erikson, 1968 อ้างถึงใน สุทธิมา ห่อบุตร, 2549)

โดยสรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีการแสวงหาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีการทดลองบทบาทต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่

4.) พัฒนาการทางสติปัญญา

เด็กวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตทางสติปัญญาอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็วสามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มีจินตนาการมาก และมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนอย่างมาก

Piaget (อ้างถึงใน ณัฐวดี วิถีธรรม, 2539) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้สติปัญญาของเด็กเปลี่ยนไปจากขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงรูปธรรม เป็นขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม เกิดจาก 4 ปัจจัยทำงานร่วมกัน คือ (Gomsberg and Oppen, 1979 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิถีธรรม, 2539) คือ วุฒิภาวะ (Maturation) ประสบการณ์ (Experience) การส่งทอดทางสังคม (Social Transmission) และการสร้างภาวะสมดุล (Equilibration) และ Piaget (อ้างถึงใน ณัฐวดี วิถีธรรม, 2539) ยังเชื่อว่า พัฒนาการทางความคิดของวัยรุ่นอยู่ในขั้น Formal Operation ลักษณะการใช้สติปัญญาสามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม คิดได้นอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถตั้งสมมติฐาน จินตนาการได้อย่างกว้างขวาง แก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนหรือปัญหาที่สมมติขึ้นมาได้ นอกจากนี้วัยรุ่นยังอยากรู้อยากเห็น ต้องการทดลองและหาคำตอบ มีความเชื่อมั่นในสิ่งต่างๆ อย่างรุนแรง ซึ่งมีทั้งประโยชน์และโทษ ถ้าวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีย่อมเกิดประโยชน์อย่างมากมาย แต่ถ้าไปหลงเชื่อมั่นในสิ่งที่ผิดแล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

กล่าวโดยสรุป วัยรุ่นจะมีการพัฒนาความคิดจากความคิดแบบรูปธรรมไปสู่การมีความคิดแบบนามธรรมมากขึ้น มีความคิดกว้างไกลขึ้นและมีความเข้าใจสภาพความเป็นจริงได้มากขึ้น รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองสูง

4. พัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีช่วงเวลาที่มึปัญหามากที่สุดของชีวิต (วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2544 อ้างถึงใน เบนญจวรรณ ลุ่งบาน, 2548) ในช่วงวัยนี้มีพัฒนาการมากทั้งทางร่างกาย ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สติปัญญา บทบาทและการปรับตัวทางสังคม ซึ่งจะต้องทำให้สำเร็จโดยเฉพาะการสร้างเอกลักษณ์ที่มั่นคง และความเป็นตัวของตัวเองจึงอาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลและสับสนแก่วัยรุ่นได้ แต่โดยทั่วไปวัยรุ่นจะสามารถแก้ไขปัญหาและปรับตัวก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบตนเองได้ (เบนญจวรรณ ลุ่งบาน, 2548) พัฒนาการของวัยรุ่นมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนและบุคคลภายนอก ครอบครัวเป็นสำคัญ (Sullivan, 1993 อ้างถึงใน เบนญจวรรณ ลุ่งบาน, 2548)

เบนญจวรรณ ลุ่งบาน (2548) กล่าวถึง พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นตอนต้น สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development) วัยรุ่นมีพัฒนาการทางกายอย่างรวดเร็ว ทั้งน้ำหนักและส่วนสูง เด็กชายจะเจริญเติบโตช้ากว่าเด็กหญิงประมาณ 2 ปี ลักษณะทางเพศชั้นที่สองจะเจริญอย่างสม่ำเสมอ ในเพศหญิงรังไข่จะเจริญอย่างรวดเร็ว เริ่มมีประจำเดือน ทรวงอกมีการเจริญมากขึ้นเกือบเท่าผู้ใหญ่ สะโพกเริ่มขยาย มีขนที่อวัยวะเพศมากขึ้น การเจริญเติบโตทางเพศจะสมบูรณ์เต็มที่เมื่ออายุ 17 ปี ส่วนในเพศชายความเจริญของร่างกายจะมีขนาดใหญ่ขึ้นทุกส่วนของร่างกาย ขนตามแขนขามีมากขึ้น หนองคราหยาบขึ้น เริ่มมีฝั้นเปียกและเริ่มมีส่วนสูงทันเพศหญิงเมื่ออายุ 15 ปี และจะมีความเจริญรวดเร็วทั้งส่วนสูงและน้ำหนักมากกว่าเพศหญิง จะหยุดการเจริญเติบโตด้านความสูงเมื่ออายุประมาณ 20 ปี (ฉลองรัฐ อินทรีย์, 2528; Berger & Williams, 1992)
2. พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development) เป็นช่วงที่สติปัญญาเจริญสูงสุด สามารถคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น เรียนรู้ประสบการณ์โดยการลองผิดลองถูกแต่ขาดการไตร่ตรองถึงผลได้ผลเสีย วัยรุ่นตอนต้นยังมีความคิดเป็นรูปธรรมสูง คิดได้เฉพาะสิ่งที่ได้เห็นได้ยิน ไม่สามารถวางแผนระยะยาวได้ วันรุ่นตอนกลางจะมีความสามารถในการคิดแบบนามธรรมมากขึ้นสนใจผู้อื่น และรู้จักสังเกตความรู้สึกที่คนอื่นมีต่อตนเองได้มากขึ้น ส่วนวัยรุ่นตอนปลายจะมีความคิดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ คิดเป็นนามธรรมได้แต่ไม่ทั้งหมด มีความจำดี วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ได้

ความสนใจอยากรู้ของวัยรุ่นยังคงมีขอบข่ายกว้างขวาง มีความสนใจหลายๆอย่างและยังไม่ลึกซึ้ง ในระยะแรก เพราะเป็นช่วงที่ค้นหาความเป็นตัวตน แต่พอระยะท้ายของวัยรุ่นจะเห็นความสนใจ ชัดเจนขึ้น มีการรวมกลุ่มกันทำงานมากขึ้น มีการทบทวนแนวคิดเชิงวิเคราะห์มากขึ้น (วินัดดา ปิยะศิลป์, 2548)

3. พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม (Emotional & Social Development) วัยรุ่นมักมีอารมณ์รุนแรง และเปลี่ยนแปลงง่าย แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ บางครั้งก็จะรู้สึกหดหู่ มีความสงสัย มักแสดงออกถึงความชอบและไม่ชอบอย่างรุนแรง ต้องการ เป็นอิสระและพึ่งตนเองจึงมักขัดแย้งกับผู้ใหญ่และฝ่าฝืนกฎที่วางไว้ วัยรุ่นเป็นวัยที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตน ยังมีความสับสนในบทบาทหน้าที่ของตน บางครั้งอยากเป็นเด็กเพราะไม่ต้อง รับผิดชอบอะไร แต่บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิต่างๆในสังคม จึงทำให้หันไปจับกลุ่มกันเอง สร้างลักษณะเฉพาะกลุ่ม มีค่านิยม ความประพฤติ ทดลองทำสิ่งต่างๆร่วมกัน การยอมรับของกลุ่ม เป็นสิ่งสำคัญมาก แต่ก็ยังต้องการความสนใจจากบิดามารดาอยู่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545) ช่วง วัยรุ่นตอนต้นจะเป็นช่วงที่อารมณ์หวั่นไหวไปกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งภายในและ ภายนอก หงุดหงิดกับความเปลี่ยนแปลงที่ยังยอมรับไม่ค่อยได้ จนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนกลางที่พอใจ ได้กับความเป็นหนุ่มสาว แต่จะเห็นอารมณ์ที่เข้มข้นขึ้น เช่น อารมณ์รัก โกรธ เกลียด ถือดี เจ้าทิฐิ เป็นต้น จากพื้นอารมณ์ที่กล่าวมาทำให้วัยรุ่นเข้ากับพ่อแม่ได้ยาก จึงเห็นวัยรุ่นเกาะกลุ่มกันได้ ดีกว่าวัยอื่น เพราะต่างคนต่างเข้าใจกัน ยอมรับกันและกันได้ง่าย จนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายอายุ ประมาณ 16 ปีขึ้นไปที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ดีขึ้น ยอมรับสภาพการเป็นผู้ใหญ่เต็มขั้น สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเต็มที่ และมักแสดงออกมาในทิศทางที่เหมาะสม ทำให้ ปรับตัวแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเองได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์, 2548)

สรุปได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเกิดขึ้นมากมาย แต่ที่เห็นการ เปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายซึ่งมีผลต่อจิตใจ ทำให้มีความกังวลใจ เกี่ยวกับตนเองพฤติกรรมของเด็กในวัยนี้จะมุ่งเข้าหาตนเองและเพื่อนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก

5. พัฒนาการของวัยรุ่นตอนปลาย

วัยรุ่นตอนปลายจะมีอายุ 18-21 ปี ในระยะนี้การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ ซึ่งมักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิด และปรัชญาชีวิต เด็กวัยรุ่นตอนนี้มักพยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยตนเอง (ลักษณะ สกฤติขเรศ สีมา, 2542 อ้างถึงใน พัชราวลัย ศิลป, 2545)

พัชราวลัย ศิลป, 2548 กล่าวถึง พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นตอนปลาย สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย เป็นไปในแง่ของความงอกงาม เจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์ (Maturation) เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะทั่วไป การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเจริญเติบโตของโครงกระดูกและฟัน การเจริญเติบโตของอวัยวะภายในและระบบประสาท ซึ่งการเจริญเติบโตทางร่างกายจะมีช่วงหนึ่งซึ่งเป็นระยะเตรียม (Resting Period) (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) เมื่อพ้นช่วงนี้ไปแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว ลักษณะสุขภาพของวัยรุ่นนี้จะดีกว่าวัยที่ผ่านมา
2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา อารมณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่พบบ่อยในวัยรุ่น ได้แก่
  - ความโกรธ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์อย่างหนึ่ง การแสดงออกของความโกรธจะแตกต่างกันไปตามวัย เพศ และลักษณะของแต่ละบุคคล โดยทั่วไปแล้วความโกรธเกิดขึ้นเมื่อคนเราเกิดความคับข้องใจ อารมณ์โกรธจะมีความรุนแรงแค่ไหน และมีระยะเวลาเพียงไร ขึ้นอยู่กับ ความคับข้องใจของผู้นั้นมีมากหรือน้อย
  - ความกลัว ความกลัวนอกจากจะกลัวในสิ่งที่มีตัวตน สิ่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งที่น่ากลัวเหนือธรรมชาติ หรือสถานการณ์ที่น่าสะพรึงกลัวแล้วยังมีสาเหตุที่ทำให้เด็กกลัวอีก คือ ความกลัวไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ความกลัวสิ่งที่ประกอบขึ้นเป็นตัวของตัวเอง เช่น กลัวพิการ กลัวไม่สวย เป็นต้น นอกจากนี้มีความกลัวที่เกิดจากไซคกลาง เช่น กลัวเลข 13 กลัวแมวดำ เป็นต้น
  - ความรัก ซึ่งในเด็กวัยรุ่นจะแบ่งความรักออกเป็น รักตนเอง รักเพื่อน รักคนที่ตนเองเทิดทูนบูชาหรือรักคนเก่งหรือมีความสามารถทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษที่ตนอยากเอาเป็นแบบฉบับ เช่น นักร้อง นักแสดง นักดนตรี เป็นต้น และรักเพื่อนต่างเพศ

การแสดงออกทางอารมณ์ของวัยรุ่น จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก ตลอดจนการยอมรับในสังคมต่อการแสดงออกของอารมณ์หนึ่งๆ ด้วย ซึ่งลักษณะอารมณ์และพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นลักษณะปกติของวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลาง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ พฤติกรรมเหล่านี้จะค่อยๆเป็นปกติ มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้น

3. พัฒนาการด้านสังคม วัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางสังคมตามแบบพื้นฐานของพัฒนาการทางสังคมที่มีมาตั้งแต่วัยเด็ก กล่าวคือ วัยรุ่นจะผ่านกระบวนการทำตามอย่างสังคม (Social Process) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานของกลุ่มตามแบบประเพณี วัฒนธรรมของสังคมที่ตนอยู่ ดังนั้นเด็กจะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในวัยเด็ก ระยะนี้จึงเริ่มชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang Age) วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนจนยึด "เพื่อนเป็นหลัก" และเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะมีพัฒนาการในการคบเพื่อนเริ่มจากการคบเป็นหมู่คณะในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และเปลี่ยนมาเป็นการคบเพื่อนแบบคู่หูในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาเจริญเต็มที่ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา วัยรุ่นมักจะมีจินตนาการคาดเดา และตั้งสมมติฐานมากขึ้น ซึ่งต่างกับความคิดระดับ concrete operation ในวัยเด็กของ Piaget เขาถือว่า พัฒนาการของความคิดขั้นสุดท้ายอยู่ที่วัยรุ่น และเรียกว่า Formal operation thought คือ พัฒนาการของความคิดแบบมีเหตุมีผลและเป็นวิทยาศาสตร์ ในช่วงนี้วัยรุ่นเริ่มมีทฤษฎี ซึ่งเป็นระบบที่คล้ายวรรณคดี ปรัชญา ศีลธรรม ความรัก ซึ่งสามารถคิดแบบนามธรรมเป็นครั้งแรก แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะวัยรุ่นก็มีลักษณะและความคิดต่างๆที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นจะยังมีลักษณะของการมุ่งยึดความคิดของตนเองอยู่ (Intellectual Egocentrism) การมุ่งยึดความคิดของตนเองนี้ทำให้วัยรุ่นยังไม่สามารถแยกความคิดของตนเอง และความคิดของผู้อื่นได้ดั่งนี้ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ที่สามารถคิดได้กว้าง และสามารถแยกแยะความคิดของตนจากความคิดของผู้อื่นได้มากกว่า

สรุปได้ว่าการพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ มีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางด้านร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความนึกคิดและปรัชญาชีวิต วัยรุ่นตอนปลายนี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น รู้จักตนเองและสามารถเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ของตนให้เข้ากับสังคมที่เป็นอยู่ได้ และยังสร้างจุดมุ่งหมายของชีวิตอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยแห่งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ พ่อแม่มีอิทธิพลต่อความคิดและเจตคติต่อเรื่องต่างๆของวัยรุ่นในระยะนี้ ซึ่งแตกต่างจากวัยรุ่นตอนปลายที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้แล้ว จะมีเจตคติและค่านิยมของตนเอง และเริ่มเข้าสู่การมีวุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ

6. ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการ (Needs) คือ สภาพที่อินทรีย์ขาดสมดุล ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อกลับเข้าสู่สมดุลตามเดิม (จันทอร บุรณบรรพต, 2518 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิจิตรธรรม, 2539) ลักษณะความต้องการเฉพาะของวัยรุ่นที่มีผลไปสู่พฤติกรรมที่แสดงออกของวัยรุ่น สมาคมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Association) ของสหรัฐอเมริกา ได้รวบรวมและสรุปว่า วัยรุ่นมีความต้องการ 10 ประการ (สุโท เจริญสุข, 2517 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิจิตรธรรม, 2539) ดังนี้

1. ความชำนาญ และความเข้าใจเกี่ยวกับการอุปโภค บริโภคในชีวิตประจำวัน
2. การมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
3. ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
4. ความเข้าใจในความสำคัญของชีวิตครอบครัว
5. ความเป็นผู้มีอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างสามารถ
6. ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน
7. การมีโอกาสได้ชื่นชมกับความงามและซาบซึ้งในศิลปะ วรรณคดี ดนตรีและธรรมชาติ
8. การมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และแบ่งเวลาได้เหมาะสมในกิจกรรมต่างๆ
9. ต้องการที่จะให้ความเคารพนับถือผู้อื่น และความสามารถดำรงชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
10. ต้องการมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล แสดงความคิดเห็นของตนได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านและฟังได้อย่างเข้าใจ

ส่วนความต้องการของวัยรุ่นไทยตามความคิดเห็นของ นายแพทย์ วิทยา นาควัชระ (2526 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิจิตรธรรม, 2539) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาไทย ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการความรัก วัยรุ่นต้องการความรักจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง จากครู จากเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ ความต้องการความรักนี้อาจเป็นเพราะตัวเองคิดว่ามีคนสนใจ และรักตัวเองน้อยลง ซึ่งเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจที่ไม่ค่อยมั่นคง ไม่มั่นใจในควมมีค่าของตนเอง คิดว่าคนอื่นจะมองไม่เห็นสิ่งเหล่านี้ จึงอยากเรียกร้องให้เขารักและสนใจตัวเองมากขึ้น
2. ความต้องการอยากรู้และทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ วัยรุ่นจะมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกัน จะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบังหรือโดยการหาความรู้อย่างไม่ถูกวิธี นอกจากความสนใจแล้ว วัยรุ่นยังอยากทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศอีกด้วย เพราะเป็นวัยที่สนใจเพื่อนต่างเพศ รักแบบหลงใหล ใฝ่ฝัน และเป็นความรักแบบรุนแรงไม่ค่อยมีเหตุผล
3. ความต้องการอิสรภาพมากขึ้น ซึ่งจะรุนแรงมากในวัยนี้ วัยรุ่นต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจ วางแผน วางโครงการของชีวิต และอยากลงมือทำด้วยตนเอง จะไม่ยอมให้ผู้ใหญ่มาก้าวร้าวชีวิตของตน และมักคิดว่าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจความต้องการของตน
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม วัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับหรือชมเชย อยากมีชื่อเสียง อยากเด่น อยากรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่าง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่ก็ทำได้สำเร็จค่อนข้างยาก เพราะขาดระบบในการทำงาน ขาดวิจรรย์ญาณในตัวเอง ดังนั้นผู้ใหญ่จะต้องหาสาเหตุแห่งปัญหาและแนวทางแก้ไข
5. ความต้องการรวมกลุ่ม วัยนี้เพื่อนมีความสำคัญมาก เป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ จึงทำตามเพื่อนแม้ว่าบางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม
6. ความต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรงมากในวัยนี้ เช่น ต้องการคบเพื่อนใหม่ๆ ต้องการทดลองทำสิ่งต่างๆตามเพื่อน เช่น การเดินขบวน การติดสิ่งเสพติด ฯลฯ
7. ความต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจอาชีพต่างๆอยากรับผิดชอบ อยากพึ่งตนเอง มีจุดมุ่งหมายในอนาคต มีการวางแผนว่าสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร
8. ความต้องการแบบอย่างที่ดี ถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะชอบความเป็นอิสระ แต่ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่ดี อยากเลียนแบบผู้ใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้จากเด็กชายที่ต้องการพ่อมาเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต เด็กหญิงก็ต้องการแม่เช่นกัน ฉะนั้นผู้ใหญ่จึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ต้องคอยนำทาง คอยตักเตือนเมื่อเด็กทำผิด และให้รางวัลเมื่อทำดี

นอกจากนี้ สุชา จันทร์เอม ได้กล่าวถึง ความต้องการของวัยรุ่น (สุธิดา ฉายาลักษณ์, 2531 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิถีธรรม, 2539) ดังนี้

1. ความต้องการทางเพศ เนื่องจากระยะนี้ต่อมต่างๆภายในร่างกายของวัยรุ่นกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมา เพื่อควบคุมการถึงวุฒิภาวะทางเพศ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออก เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้น จึงควรที่จะอบรมเรื่องเกี่ยวกับเพศตรงข้ามให้วัยรุ่นเข้าใจพอควร เพราะการปกปิดอาจทำให้เด็กที่มีความอยากรู้อยากเห็น พยายามทดลองหาความจริงด้วยตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดผลเสียได้
2. ความต้องการได้รับอิสระ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว เด็กจะพยายามแสวงหาความจริง และพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง พ่อแม่ที่ฉลาดจึงควรรู้จักผ่อนปรนปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเองบ้าง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองขึ้น การพยายามที่จะทำให้เด็กทำตามความต้องการของผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง และไม่กล้าที่จะตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้จาก เด็กบางคนที่มีอายุพอที่จะรับผิดชอบเรื่องบางเรื่องได้ด้วยตนเอง ก็ยังทำไม่ได้ต้องให้คนอื่นทำให้
3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง เด็กหนุ่มสาวเริ่มมีความต้องการจะหาเลี้ยงตนเอง แทนที่จะอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะเด็กจะรู้สึกว่าการหาเงินได้ด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ และอีกประการหนึ่งเป็นการที่เขาจะพิสูจน์ได้ว่า เขาโตแล้วควรมีสิทธิเสรีภาพเพิ่มมากขึ้น แทนที่จะต้องถูกควบคุมเหมือนอย่างแต่ก่อน
4. ความต้องการที่จะได้รับความนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่า ตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยจะพยายามตี้มเหล็กและสูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ของตน ส่วนผู้หญิงมักพยายามแต่งตัว แต่งหน้า ทาปาก ใส่รองเท้าส้นสูง เป็นต้น
5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะพยายามถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้อย่างมีเหตุผล ถ้าได้รับคำตอบที่ไม่พึงพอใจ ก็จะพยายามซักถามจนกว่าจะได้รับคำตอบที่พึงพอใจ โดยไม่ยอมเลิกถามความสงสัยง่าย ๆ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กจะต้องส่งเสริมให้ได้สร้างปรัชญาของชีวิต เพื่อช่วยเหลือให้เด็กรู้จักสร้างมาตรฐานของศีลธรรมแก่ตนเองได้

กล่าวโดยสรุป ความต้องการของวัยรุ่นนั้นมีหลายประการ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ความต้องการความรัก ความต้องการอิสระ ความต้องการได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการทางเพศ อยากรู้อยากทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งความต้องการเหล่านี้จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของวัยรุ่น

7. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

Hurlock (1967 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิจิธรรม, 2539) กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มักมีเรื่องรักใคร่ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความสนใจอย่างจริงจังกับทุกแง่มุมในเรื่องเพศ รวมทั้งเกิดความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศซึ่งจะทำให้เด็กแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ในสังคม เช่น หนังสือ วีดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่ถามคนใกล้ชิด โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ซึ่งถ้าเด็กได้คำตอบที่ดีก็จะทำให้เด็กวัยรุ่นสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างถูกต้องแต่ถ้าเป็นคำตอบที่ผิดหรือเป็นสิ่งยั่วยุที่ทำให้เด็กมีอารมณ์ทางเพศมากขึ้นก็จะทำให้วัยรุ่นเกิดการหมกมุ่น หรือเกิดปัญหาในที่สุด

ซึ่ง Kirkendall ได้อธิบายความหมายและขอบเขตในเรื่องเพศไว้ดังนี้ (Kirkendall, 1960 อ้างถึงใน ญัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเราเกิดมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ และสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ตั้งใจเอาไว้
2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าใจอันทรงพลังยิ่ง ที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยทำให้การประกอบกิจการต่างๆเป็นไปอย่างราบรื่น
3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
4. เรื่องเพศเป็นธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกาย และจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทสำคัญที่สุดให้เห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน
5. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกัน จากช่วงชีวิตหนึ่งไปยังอีกช่วงชีวิตหนึ่ง โดยกระบวนการทางการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยทำให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่สามารถถ่ายทอดไปสู่ลูกได้

นอกจากนั้น Roy (1977 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 1930-1970 ผลการวิจัยพบข้อสรุปใหญ่ๆ 3 ประการคือ

1. วัยรุ่นตอนปลายที่มีประสบการณ์ทางเพศในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าวัยรุ่นสมัยก่อน
2. การที่ผู้หญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าผู้ชาย
3. วัยรุ่นตอนต้นทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน

เรื่องเพศเป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้ง เป็นผลสืบเนื่องที่ต้องสร้างความเข้าใจนับแต่วัยเด็กทารก แต่ความสนใจของผู้ใหญ่มักให้ความสนใจในช่วงวัยรุ่น เพราะเป็นระยะที่เด็กแสดงพฤติกรรมสนใจจริงจังกับเพศตรงข้าม พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีดังนี้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม, 2527 อ้างถึงใน ณัฐวดี วิจิธรรม, 2539)

1. การรักสนใจเพศตรงข้าม วัยรุ่นจะสนใจเพศตรงข้ามรุ่นเดียวกับตน วัยรุ่นในระหว่างอายุ 15-18 ปี จะเริ่มมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม ลักษณะของความรักเพศตรงข้ามในวัยรุ่นที่พบบ่อยคือ ความลุ่มหลงแต่ฝ่ายเดียว โดยเฉพาะกับคนที่เขาจะไม่มีวันสมปรารถนาในความรัก เช่น รักครูหรือรักดาราดาราภาพยนตร์ แต่ความรักเช่นนี้จะเกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความพอใจทางเพศด้วยการกระตุ้นจับต้องอวัยวะเพศจนเกิดความสุขความพอใจ พฤติกรรมนี้เป็นเรื่องธรรมดาอย่างหนึ่งของพัฒนาการทางเพศในมนุษย์
3. การสนใจเรื่องเพศ เด็กในวัยหนุ่มสาวจะสนใจทางเรื่องเพศ เพราะเป็นระยะที่ตนจะมีความรู้สึกทางเพศ ความสนใจเริ่มแสดงให้เห็นจากการพิถีพิถันในการแต่งกาย การแสดงกิริยาเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม
4. รักร่วมเพศ (Homosexuality) ระยะวัยรุ่นเป็นระยะการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ความรู้สึกทางเพศที่ยังเขินอายหรือไม่แน่ใจในตนเองที่จะแสดงความรักสนใจเพศตรงข้าม จึงหันมาระบายความสนใจกับเพื่อนเพศเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นมีการเจริญเติบโตเต็มที่ทางร่างกายอย่างเต็มที่ จึงทำให้วัยรุ่นมีความอยากรู้อยากลอง สนใจเรื่องเพศอย่างจริงจังในทุกแง่ทุกมุม และมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งในปัจจุบันการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศได้รับการยอมรับมากกว่าในอดีต

ทฤษฎีเจตคติ (Attitude)

เจตคติ หมายถึง ท่าทีความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล หรือ สิ่งของ หรือความคิด แต่ในความหมายของศัพท์ คือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ (Readiness to act) ดังนั้น อาจเขียนได้ใหม่ว่า เจตคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมที่บุคคลมีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่างๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง สภาวะความพร้อมทางจิตจะอยู่นานพอสมควร ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก เราย่อมปฏิบัติออกมาในทางบวก แต่ถ้าเรามีท่าทีความรู้สึกเชิงลบเราก็ปฏิบัติออกมาทางลบ(สุชัยญา รัตนสัญญา, 2549)

พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากเจตคติ(สุชัยญา รัตนสัญญา, 2549) มีขั้นตอน ดังนี้

1. เกิดจากความรู้ (Knowledge: K) เช่น ทราบใหม่กว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายที่ใด เมื่อทราบแล้วพฤติกรรมขั้นต่อไป คือ
2. เจตคติ (Attitude: A) เมื่อเกิดความรู้ ก็จะเกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ และเมื่อรู้ว่าชอบหรือไม่ชอบแล้ว จะส่งผลให้เกิดการกระทำตามมา
3. การกระทำ (Practice: P) เมื่อมีความรู้ มีความชอบหรือไม่ชอบ ก็ส่งผลให้เกิดการกระทำ เช่น รู้ว่ามีภาพยนตร์เรื่องใดกำลังจะเข้าฉายอาจดูจากการโฆษณา หรือรู้ว่ามิคอนเสิร์ตของคณะใดกำลังจะแสดง ถ้าชอบก็ไปซื้อบัตรเข้าชม เป็นต้น

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิด ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งการเกิดเจตคติเริ่มจากการมีความรู้ เมื่อมีความรู้แล้วก็จะเกิดความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ จากนั้นจะส่งผลให้เกิดการกระทำตามมา

นอกจากนี้สุชัยญา รัตนสัญญา (2549) ยังกล่าวสรุปไว้ว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ และเป็นสิ่งที่ยู่คงทนนานพอสมควร เจตคติจะมีลักษณะทางบวกคือ ความชอบ ความดี และเจตคติทางลบ คือ ความไม่ชอบ ความไม่ดี ซึ่งจะเอื้อให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งต่างๆในสภาพแวดล้อม นอกจากนั้น เจตคดียังบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของ และบุคคลกับสถานการณ์

องค์ประกอบของเจตคติ (Components of attitude) Triandis(1971, อ้างถึงในสิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548)กล่าวว่า เจตคติมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (The cognitive component) คือการที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆที่ได้รับ ทำให้เกิดเจตคติซึ่งแสดงออกในแนวคิดที่ว่า อะไรถูก อะไรผิด ดี หรือไม่ดี น่าชมเชยหรือไม่น่าชื่นชม ซึ่งเป็นความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้ว รวมทั้งความเชื่อของบุคคลว่าควรจะมีปฏิกิริยาที่ตอบโต้ที่เหมาะสมอย่างไรต่อเป้าหมายเจตคติ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The affective component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลต่อเป้าหมายเจตคตินั้น หากบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติจะออกมาในรูปแบบของความรู้สึกชอบไม่ชอบ พอใจหรือไม่
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The behavioral component) คือความพร้อมที่จะกระทำหรือตอบสนอง ซึ่งเป็นผลเนื่องจากความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่จะแสดงออก ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ การเข้าหาหรือถอยหนี

เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ แต่จะมีปริมาณในแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันไป (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2533) แต่องค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จะต้องมีความสอดคล้องกัน และถ้าองค์ประกอบด้านใดเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526)

หน้าที่ของเจตคติ (Function of attitude)

หน้าที่ของเจตคติดังต่อไปนี้ (ลัดดา กิติวิภาต, 2532)

1. ให้ความรู้เข้าใจโลกรอบๆตัวเรา (Knowing function) การสร้างเจตคติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจัดระบบข่าวสารข้อมูลที่ซับซ้อนมากมายรอบตัวให้ง่ายต่อการเข้าใจ ทำให้เกิดความรู้ ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการทำนายเหตุการณ์ต่างๆ หรือต้องการทราบถึงสาเหตุของเหตุการณ์นั้นๆ อาจถูกหรือผิดก็ได้
2. เจตคติช่วยป้องกันตัวเอง (Self-Defensive function) ทำให้บุคคลไม่ดูถูกตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ โดยการสร้างเจตคติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อเสริมอหิของตน หรือไม่ก็ปกป้องแก้ตัวเพื่อป้องกันอหิของตน
3. เจตคติช่วยในการปรับตัว หรือใช้เป็นเครื่องมือทำให้บุคคลได้รับประโยชน์ต่างๆ (Social adjustment or Instrumental Function) สิ่งใดที่ทำให้เราได้รับประโยชน์ เราก็มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น สิ่งใดที่ขัดขวางความต้องการของเรา เราก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น
4. เจตคติช่วยให้บุคคลแสดงตนออกมา (Self-Expressive Function) และทำให้เรารู้จัก และเข้าใจหรือเข้าใจบุคคลนั้น เพราะบุคคลมักจะแสดงเจตคติที่สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมของตนเอง

จากหน้าที่ของเจตคติที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า เจตคติเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสารที่ได้รับและแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมของตนเองออกมา นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลแสดงตัวตนที่แท้จริง สามารถทำให้บุคคลนั้นเข้าใจและรู้จักตัวเองมากขึ้น

การเกิดเจตคติ (Attitude Formation)

เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ เช่น จากการได้รับแรงเสริม (Reinforcement) การเลียนแบบ (Imitation) หรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) หรือเจตคติอาจเกิดจากการมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม กับแหล่งเจตคตินั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (Baron and Byrne, 1987)

1. เจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) หรืออีกในหนึ่งคือ ได้รับมาจากบุคคลอื่น แม้บุคคลนั้นจะไม่เคยมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่ทำให้เกิดเจตคตินั้นมาก่อนก็ตาม แต่เจตคติก็สามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านการเรียนรู้ทางสังคมแหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดเจตคตินี้ได้แก่ พ่อ แม่ เพื่อน สถาบัน หรือสื่อมวลชน เป็นต้น สำหรับสื่อมวลชน เป็นต้นว่า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ จัดว่าเป็นแหล่งของเจตคติที่มีอิทธิพลมากทั้งในแง่ของการทำให้เกิดเจตคติ และการเสริมทัศนคติให้มั่นคงยิ่งขึ้น (Deaux and Wrighsman, 1988)
2. เจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (Direct experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เกิดเจตคติในทางที่ดีหรือไม่ดีตามที่เขาเคยมีประสบการณ์มาก่อน นอกจากนี้ Deaux et al. (1988) ได้กล่าวว่า เจตคติไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกสิ่งที่เราเผชิญ แต่การถามคำถามโดยตรงที่เกี่ยวกับสิ่งนั้นจะทำให้เกิดเจตคติได้ เพราะคนสามารถทำความเข้าใจ และมีปฏิกริยาต่อสิ่งนั้นทันที และ Mark Garrison (1992) ได้อธิบายกระบวนการเกิด และเปลี่ยนแปลงเจตคติว่ามีลักษณะ 3 ประการ ได้แก่
  - 1.) การยอมตาม (Compliance) คือการยอมตามความปรารถนาของผู้อื่นเพื่อหลีกเลี่ยงความอึดอัดใจหรือเพื่อได้รับประโยชน์บางอย่างแต่ความกดดันทางสังคมไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจริงๆ
  - 2.) การเลียนแบบ (Identification) คือการเลียนแบบผู้อื่น เมื่อบุคคลต้องการจำกัดตัวเองเข้ากับบุคคลหรือกลุ่มนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องหรือเป็นเจตคติที่เกิดจากการแสวงหาความสอดคล้องหรือเอกลักษณ์เฉพาะตน (Agreement-seeking หรือ Identity-seeking) (สุนทร โคมิน, 2531) เจตคติที่เกิดในลักษณะนี้จะมีความเปราะบางเนื่องจากเกิดการยึดติดกับบุคคลหรือกลุ่มมากกว่าจะเป็นการประเมินรับสิ่งนั้นเข้ามาด้วยตนเอง
  - 3.) การรับไว้เป็นของตน (Internalization) คือเจตคติเกิดขึ้นเมื่อมีความสอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม พื้นฐานที่มีอยู่แล้ว และเจตคติ นั้นสนับสนุนหรือเสริมภาพพจน์ (Self-image) ของตนเองเจตคติที่เกิดขึ้นนี้มีความมั่นคงที่สุด เพราะเกิดจากการประเมินข้อดี-ข้อเสีย ด้วยตัวเองไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่ม เรียกว่า เจตคติที่เกิดจากการแสวงหาข้อมูล (Information-Seeking)

สำหรับเจตคติ ยังพบว่ามีความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ จากการศึกษาและข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีลดความขัดแย้งตามแนวคิดของเฟสตองเกอร์ (Festinger) ทำได้ดังนี้ (Feldman, 1944)

1. เปลี่ยนแปลงเจตคติหรือพฤติกรรมนั้น เช่น เลิกสูบบุหรี่ เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดที่ว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็ง
2. เปลี่ยนแปลงความสำคัญเพื่อลดความขัดแย้ง เช่น คิดว่าหลักฐานที่มาสนับสนุนว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งไม่น่าเชื่อถือ
3. หาข้อมูลใหม่มาเพิ่มเติม หรือรับข้อมูลใหม่ที่สอดคล้องกับความคิด อย่างใดอย่างหนึ่งของตน เช่น ออกกำลังกายเป็นประจำ อาจช่วยให้เราไม่เป็นมะเร็ง
4. ปฏิเสธและหลีกเลี่ยงที่จะรับข้อมูลที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น
5. ทฤษฎีการตัดสินใจทางสังคม (Social Judgment Theory)

Sherif and Hovland(1961) ได้กล่าวว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับบรรทัดฐานของสังคม และความเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล กระบวนการของทฤษฎีมี 2 ทฤษฎี คือ

1. การตัดสินใจ การตัดสินใจจะยอมรับ (Acceptance) หรือปฏิเสธ (Rejection) ข้อมูลที่ได้รับ
2. การเปลี่ยนเจตคติ หรือการคงไว้ซึ่งเจตคติเดิม เป็นกระบวนการที่เกบดขึ้นภายหลังการตัดสินใจแล้วว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติของแต่ละบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ที่พัฒนามาตั้งแต่วัยทารก และพัฒนาไปตลอดชีวิต โดยเจตคตินั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับตัวแปร ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างเจตคติกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ
2. ถ้าเจตคติเดิมใกล้เคียงหรือขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ไม่มากนัก บุคคลจะเปลี่ยนไปตามข้อมูลใหม่นั้น (Assimilation) ถ้าเจตคติเดิมห่างไกล หรือขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับอย่างมาก บุคคลจะคงเจตคติเดิมไว้หรือยอมรับข้อมูลใหม่ (Contrast)
3. การยอมรับและการปฏิเสธของแต่ละบุคคล ถ้ามีการยอมรับข้อมูลใหม่มากกว่า การเปลี่ยนเจตคติจะเปลี่ยนไปได้ง่าย
4. ความเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล (Ego-Involvement) ถ้ามีข้อมูลใหม่แตกต่างจากเจตคติเดิมและเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลมาก บุคคลจะไม่ยอมรับข้อมูลที่แตกต่างนั้น ถ้าข้อมูลใหม่แตกต่างจากเจตคติเดิมไม่มากนัก และเป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลเท่าไร บุคคลจะยอมรับหรือเปลี่ยนเจตคติมากกว่า
5. ความชัดเจนของข้อมูล ถ้าข้อมูลที่ได้รับมีความคลุมเครือ ถ้าความไม่ชัดเจนการยอมรับจะเกิดขึ้นได้น้อย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปการเกิดเจตคติได้ว่า เป็นกระบวนการที่หลากหลาย สามารถเกิดได้ทั้งจากการเรียนรู้ทางสังคม จากประสบการณ์ตรง และเจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่า เจตคติต่อเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นกับวัยรุ่นตอนปลายจะแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นตอนปลายจะผ่านประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้มากกว่าวัยรุ่นตอนต้น จึงทำให้เจตคติต่อเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นกับวัยรุ่นตอนปลายน่าจะแตกต่างกัน

การวัดเจตคติ

วิธีการวัดเจตคติทำได้ 4 วิธี คือ

1. การสังเกต (Observation) เป็นการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้นไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไร
2. การรายงานตนเอง (Self-Report) เป็นวิธีการศึกษาเจตคติของบุคคลโดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาว่า ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดออกมาตามประสบการณ์ และความสามารถของเขา จากความบอกเล่านี้สามารถกำหนดค่าคะแนนของเจตคติได้ตามวิธีการศึกษาของ Thurstone, Likert, Guttman และ Osgood ซึ่งนิยมใช้กันมาก
3. วิธีสร้างจินตภาพ (Projective) เป็นวิธีสร้างจินตภาพ โดยการใช้ภาพเป็นตัว กระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นออกมา และสังเกตว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ตามประสบการณ์ที่ได้รับมา
4. วิธีการวัดทางกายภาพ (Physiological Measures) คือการวัดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการตอบสนองทางกายภาพ ที่มีต่อสิ่งกระตุ้นนั้น

เจตคติของเด็กวัยรุ่นต่อความรักและการมีความสัมพันธ์ทางเพศ

เจตคติในเรื่องเพศของเด็กวัยรุ่นนับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น นั่นคือ พฤติกรรมทางเพศจะเป็นผลมาจากเจตคติในเรื่องเพศของบุคคล ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว และการได้รับมาลักษณะใดก็จะส่งผลไปถึงการมีพฤติกรรมทางเพศด้วย (วรัญญู กุลดิลก, 2541)

ในระยยะวัยรุ่นความรัก (Love) และความต้องการทางเพศ (Sex) มักเป็นสิ่งที่มาด้วยกัน Peplau Rubin และ Hill (1977 อ้างถึงใน ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) ได้แบ่งลักษณะของทัศนคติของเด็กวัยรุ่นต่อความรักและการมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็น 3 ประเภท คือ

1. Sexually Traditional

วัยรุ่นพวกนี้จะมีลักษณะความเชื่อของประเพณีที่ปฏิบัติตามกันมา โดยมักมีความคิดว่าการแต่งงานต้องมาก่อนการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งความเชื่อของวัยรุ่นพวกนี้มักมีพื้นฐานมาจากจริยธรรมในสังคมและความเชื่อทางศาสนา

2. Sexually Moderate

วัยรุ่นพวกนี้มีความเชื่อว่า ความรักไม่จำเป็นต้องแต่งงาน เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติเช่นนี้จะอยู่ด้วยกันและมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่จำเป็นต้องแต่งงานเป็นพิธีการ วัยรุ่นพวกนี้มักมีความคิดว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นทางหนึ่งของการเพิ่มเติมของการแสดงความรัก

3. Sexually Liberal

คือ คู่วัยรุ่นที่มีความเชื่อว่า การมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยไม่จำเป็นต้องมีความรักไม่ใช่สิ่งที่ผิด พวกนี้จะรู้สึกว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องของความสนุก และเป็นทางหนึ่งที่จะเรียนรู้เพื่อที่จะรักคนอื่น

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นที่มีทัศนคติในลักษณะ Sexually Liberal จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้ามแม้ว่าจะเพิ่งรู้จักกัน ในขณะที่พวกที่มีทัศนคติในลักษณะ Sexually Moderate จะมีความสัมพันธ์ทางเพศเมื่อมีความรักก่อนหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันที่มั่นคง ส่วนพวก Sexually Traditional จะมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีการแต่งงานกันแล้ว

สรุปได้ว่า เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลมีประสบการณ์มากขึ้น ผู้วิจัยเชื่อว่าเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายน่าจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากวัยรุ่นตอนต้นยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ เจตคติมักจะได้รับมาจากพ่อแม่ แต่ในวัยรุ่นตอนปลายมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้น เช่น มีประสบการณ์ตรงของตนเอง เรียนรู้จากบุคคลรอบข้างในสังคมที่นอกเหนือจากพ่อแม่มากขึ้น จึงอาจทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเห็นได้จากการสำรวจในปี 1960-1970 ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยรุ่นหนุ่มสาวชาวอเมริกัน ปรากฏว่ามีวัยรุ่นอายุ 14-17 ปี 93.5% ที่เชื่อว่าชายหญิงควรจะเป็นคู่รักกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และ 78.3% ที่คิดว่าชายหญิงควรจะหมั้นกันหรือแต่งงานกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และมีหนุ่มสาวอายุ 18-20 ปี เพียง 15.7% ที่คิดว่าการเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันหรือชอบพอกันเฉยๆ ก็มีเพศสัมพันธ์

กันได้ ส่วนในกลุ่มอายุ 21-23 ปี มี 26.5% ที่คิดเช่นนี้ (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2549) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต ในเรื่องเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นนั้น (จุฬารัตน์ หัวหาญ, 2539 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) พบว่า นักเรียนชายกว่าครึ่งหนึ่ง มีเจตคติเป็นกลางต่อการมีเพศสัมพันธ์ โดยร้อยละ 28.1 เห็นด้วยว่า การมีเพศสัมพันธ์ถือเป็นการแสวงหาความสุขร่วมกัน ร้อยละ 47.9 ไม่เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่สามารถทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนหญิงโสด สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ขวัญชนก ศิริวัฒน์กาญจน์, 2541 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) พบว่า ร้อยละ 15.7 เห็นว่าไม่ใช่เรื่องเสียหาย อีกร้อยละ 72.3 มีความเห็นเป็นกลาง มีเพียงร้อยละ 12.0 ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ (ระวีวรรณ ดนัยดุขฎีกุล, 2547 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) พบว่า เมื่อวัยรุ่นมีเจตคติเชิงบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ โอกาสที่วัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ก็เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ (Silva & Ross, 2002 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) ศึกษาเรื่องการประเมินโปรแกรมการเรียนเพศศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายระดับ high school ประเทศชิลี พบว่าเจตคติทางบวกต่อการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นตัวแปรสำคัญในการบ่งชี้ถึงการรายงานพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่น้อยลง ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศและทัศนคติของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต นักศึกษา (ปาริฉัตร ครองจันทร์, 2539 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามนักศึกษาชายจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักศึกษาหญิง โดยนักศึกษาที่เคยมีความรักและเคยมีเพศสัมพันธ์ จะมีเจตคติเชิงบวกต่อเรื่องนี้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ระพีพรรณ ภู่งกาพันธ์, 2540 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) พบว่าการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ ขึ้นกับระดับความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างบุคคล และความลึกซึ้งของพฤติกรรมทางเพศ โดยเพศชายจะยอมรับมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีสัดส่วนการเคยมีเพศสัมพันธ์ที่สูงกว่าเพศหญิง ร้อยละ 39.0 และ ร้อยละ 12.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการสำรวจในปี 1960-1970 ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยรุ่นหนุ่มสาวชาวอเมริกัน ปรากฏว่ามีวัยรุ่นอายุ 14-17 ปี 93.5% ที่เชื่อว่าชายหญิงควรจะเป็นคู่รักกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และ 78.3% ที่คิดว่าชายหญิงควรจะมีหมั้นกันหรือแต่งงานกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และมีหนุ่มสาวอายุ 18-20 ปี เพียง 15.7% ที่คิดว่าการเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันหรือชอบพอกันเฉยๆ ก็มีเพศสัมพันธ์กันได้ ส่วนในกลุ่มอายุ 21-23 ปี มี 26.5% ที่คิดเช่นนี้ (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2549) ส่วนสุธาทิพย์ แสงวัฒมกุล (2536 อ้างถึงใน ชัยนาม นักรู้, 2545) ศึกษาในกลุ่ม

ตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย (รวมกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย) ว่าผู้ชายผู้หญิงน่าจะมีเพศสัมพันธ์กันได้ในกรณีชอบกัน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ในกรณีรักกัน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และในกรณีหมั่นกันแล้วหรือมีโครงการจะแต่งงานกัน คิดเป็นร้อยละ 40.2 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพะเยาว์ ละกะเต็บ (2538 อ้างถึงใน ชัยนาม นักรู้, 2545) ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย (รวมกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย)ผู้ชายผู้หญิงควรร่วมเพศได้ในกรณีรู้จักกันผิวเผิน คิดเป็นร้อยละ 5.58 ในกรณีสนิทสนมกัน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ในกรณีเป็นคู่รักกัน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และในกรณีหมั่นกันถึงขั้นจะแต่งงานกันคิดเป็นร้อยละ 34 ตามลำดับ

จากงานวิจัยทั้งหมดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายมีความแตกต่างกัน ซึ่งวัยรุ่นที่มีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์มีโอกาสที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่มีเจตคติทางลบต่อการมีเพศสัมพันธ์ พบว่าในวัยรุ่นชายมีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ และเคยมีเพศสัมพันธ์ในสัดส่วนที่สูงมากกว่าวัยรุ่นหญิงโดยเจตคติของวัยรุ่นตอนต้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ทั้งเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สนใจและเกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแนวทางรณรงค์ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเจตคติและความคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย โดยศึกษาวัยรุ่นตอนต้นช่วงอายุ 13-15 ปี ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลายช่วงอายุ 18-21 ปี ที่ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยชั้นปริญญาตรี ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน แบ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้น 200 คน และวัยรุ่นตอนปลาย 200 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ช่วงอายุ แบ่งเป็น
  - วัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 13 – 15 ปี
  - วัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 18 – 21 ปี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น อันเป็นแนวทางในการสร้างเจตคติและความคิดเห็นในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ของสังคมและอยู่ในกรอบอันดีงามของสังคม
2. สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการให้คำแนะนำแก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น รวมทั้งหาแนวทางป้องกันและแก้ไขให้ตรงจุด
3. สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. วัยรุ่น หมายถึง วัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วุฒิภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีอายุระหว่าง 13-21 ปี
2. วัยรุ่นตอนต้น หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี โดยเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประจำปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนสหศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
3. วัยรุ่นตอนปลาย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปีโดยเป็นนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย ชั้นปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2553 ของมหาวิทยาลัยต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร
4. การมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง การที่เพศชายสอดใส่อวัยวะเพศเข้าไปในช่องคลอดของเพศหญิง โดยต้องเกิดขึ้นจากความยินยอมของทั้งสองฝ่าย
5. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ โดยวัดจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งในการ

วิจัยครั้งนี้แบ่งเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ออกเป็น 3 ประเภท ตามแนวคิดของ Rubin และ Hill (1977) ได้แก่ Sexually Traditional, Sexually Moderate และ Sexually Liberal

- Sexually Traditional หมายถึง เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม โดยจะสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้หลังจากแต่งงานแล้วเท่านั้น
- Sexually Moderate หมายถึง เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบกระทำได้หากมีความรักต่อกัน สามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ตราบเท่าที่เพศสัมพันธ์นั้นเกิดจากความรัก โดยไม่จำเป็นต้องแต่งงาน
- Sexually Liberal หมายถึง เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม สามารถมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก และมองการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของการแสวงหาความสุขร่วมกัน

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งสามารถจำแนกเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มที่มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) กลุ่มที่มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) และกลุ่มที่มีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เพื่อสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานะ ระดับการศึกษาและสถานศึกษา
2. แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงขึ้นใหม่ตามแนวคิดของ Peplau Rubin และ Hill (1997) จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตรวัดประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด

การพัฒนาและลักษณะเครื่องมือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหา และลักษณะปัจจัยต่างๆที่ต้องการศึกษา อันได้แก่ อายุ เพศ สถานะ ระดับการศึกษาและสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นใช้ประเมิน ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงขึ้นใหม่ตามแนวคิดของ Peplau Rubin และ Hill (1997) เกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ 3 ประเภท จำนวน 15 ข้อ โดย ลักษณะของแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ ตรงกับความคิดเห็นของตนมากที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนามาตรวัด

การสร้างและพัฒนามาตรวัดเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น มีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงขึ้นใหม่ตามแนวคิดของ Peplau Rubin และ Hill (1997) เกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ 3 ประเภท โดยมีข้อกระทงในขั้นแรกรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ
2. นำแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นในขั้นที่ 1 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่เป็นอาจารย์ในสาขาจิตวิทยาพัฒนาการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแก้ไขจนได้รับความเห็นพ้องกัน 100% จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นที่ 2 ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดสอบ ที่เป็นวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-21 ปี จำนวน 60 คน เพื่อวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อกระทง โดยหาอำนาจจำแนกระหว่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น 3 ประเภท สูงและกลุ่มวัยรุ่นที่มีคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น 3 ประเภท ต่ำ ผลจากการวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติรายชื่อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่า จากข้อกระทงทั้งหมด 18 ข้อ มีข้อที่ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติจำนวน 3 ข้อ จึงเหลือข้อกระทงที่ใช้ได้ 15 ข้อ
4. ทำการวิเคราะห์ข้อกระทงทั้ง 15 ข้อ โดยการหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation) พบว่า ข้อกระทงทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อ

กับคะแนนรวมข้ออื่นๆในด้านนั้นๆ สูงกว่าค่า critical r ($r = .25, df=60, p < .05$) ดังนั้น ด้าน เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ .80 ด้านเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ .84 และด้านเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ .80

การตรวจให้คะแนนและการแปลผลมาตราวัด

แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น มีวิธีการตรวจให้คะแนนและแปลผลสรุปไว้ใน ตารางข้างล่าง ดังนี้

คำตอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย พอๆกัน	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวก ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน และถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน

ในทางตรงกันข้าม ในข้อความที่มีความหมายทางลบ ถ้าตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน และถ้าตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน

การคิดคะแนนของแบบสอบถามนี้ใช้วิธีการรวมคะแนนที่ได้จากข้อกระทงทั้งหมด ซึ่งผลคะแนนรวมจะมีค่าสูงสุด 75 คะแนน และต่ำที่สุด 15 คะแนน

ตัวอย่างข้อคำถาม

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย และไม่ เห็น ด้วย พอๆกัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1.การมีความสัมพันธ์ทางเพศควรเกิดหลังจากแต่งงานแล้วเท่านั้น					
2.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับคนรัก เป็นสิ่งที่ผิด					
3.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก เป็นสิ่งที่ทำทายน่าทดลอง					

การเก็บข้อมูล

- เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี โดยเก็บจากหลากหลายโรงเรียน และเก็บข้อมูลจากนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ช่วงอายุระหว่าง 18-21 ปี โดยเก็บจากหลากหลายมหาวิทยาลัย
- นำแบบวัดทั้ง 2 ส่วนไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิง รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยผู้วิจัยได้อ่านคำแนะนำ และอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบโดยละเอียดก่อนให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มฟังก่อนลงมือทำ
- นำแบบวัดที่กลุ่มตัวอย่างตอบแล้ว มาตรวจสอบความเรียบร้อย
- ตรวจสอบความสมบูรณ์ที่ฉบับก่อนให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การทดสอบสถิติที (Independent Sample *t*-test) และเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson chi-square)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ใช้สถิติแบบเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson chi-square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุ (วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย) กับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
3. ใช้การทดสอบสถิติที (Independent Sample *t*-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยรายงานเป็นคำร้อยละ
2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย
4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ประเภทของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย
5. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

1. ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 100 คน แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 50 คน และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 18-21 ปี จำนวน 100 คน แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 50 คน โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ เพศ วัย ระดับการศึกษา(N=400)

	ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์	Traditional	315	78.8
	Moderate	62	15.5
	Liberal	23	5.8
	รวม	400	100
เพศ	ชาย	200	50
	หญิง	200	50
	รวม	400	100
ช่วงอายุ	วัยรุ่นตอนต้น อายุ 13-15 ปี	200	50
	วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18-21 ปี	200	50
	รวม	400	100
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	200	50
	ปริญญาตรี	200	50
	รวม	400	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศชาย และร้อยละ 50 เป็นเพศหญิง เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นร้อยละ 50 และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายร้อยละ 50 กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 50 และระดับปริญญาตรีร้อยละ 50 โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) คือร้อยละ 78.8 รองลงมาเป็นเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) ร้อยละ 15.5 และน้อยสุดเป็นเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ร้อยละ 5.8

2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์

คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย การกระจาย คะแนนต่ำสุด และคะแนนสูงสุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

เจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์	จำนวน (N)	คะแนนต่ำสุด (Minimum)	คะแนนสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
Traditional	400	1.00	5.00	3.80	0.84
Moderate	400	1.00	5.00	2.51	0.89
Liberal	400	1.00	5.00	1.99	0.89

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ดั้งเดิม (Sexually Traditional) จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีคะแนนต่ำสุดเป็น 1 คะแนนสูงสุดเป็น 5 คะแนนเฉลี่ยเป็น 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็น 0.84 เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีคะแนนต่ำสุดเป็น 1 คะแนนสูงสุดเป็น 5 คะแนนเฉลี่ยเป็น 2.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็น 0.89 เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีคะแนนต่ำสุดเป็น 1 คะแนนสูงสุดเป็น 5 คะแนนเฉลี่ยเป็น 1.99 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็น 0.89

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์

คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง วิทยาลัยตอนต้น 200 คน และวิทยาลัยตอนปลาย 200 คน มีค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ (N=400)

วิทยาลัยตอนต้น		
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
Traditional	4.10	.73
Moderate	2.12	.79
Liberal	1.77	.73
วิทยาลัยตอนปลาย		
เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
Traditional	3.49	.84
Moderate	2.90	2.90
Liberal	2.21	.98

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในวิทยาลัยตอนต้น คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.73 คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.79 คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มีค่าเฉลี่ยเป็น 1.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.73 ส่วนในวิทยาลัยตอนปลาย คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.84 คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 2.90 คะแนนของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.98

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความถี่ของรูปแบบเจตคติทั้งสามประเภท ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นจำนวน 200 คน และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายจำนวน 200 คน ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้สถิติ Chi-Square Test (X^2) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ประเภทของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย (N=400)

ประเภทของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์	วัยรุ่นตอนต้น จำนวน (คน)	วัยรุ่นตอนปลาย จำนวน (คน)	X^2
Traditional	186	129	10.314***
Moderate	8	54	34.129***
Liberal	6	17	5.261*
รวม	200	200	49.704***

หมายเหตุ * $p < .05$, *** $p < .001$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย มีความถี่ของรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) และรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ในขณะที่กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น และพบว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย มีความถี่ของรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น

5. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) และตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) โดยเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายด้วยการทดสอบสถิติที (Independent Sample *t*-test)

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) และตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) และตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย (N=400)

ตัวแปร	กลุ่ม	M	SD	Levene's test		t-test	
				F	p	t	p
Traditional	วัยรุ่นตอนต้น (N=200)	4.10	0.73	2.03	.155	7.73***	.000
	วัยรุ่นตอน ปลาย (N=200)	3.49	0.84				
Moderate	วัยรุ่นตอนต้น (N=200)	2.12	0.79	0.00	1.000	-9.70***	.000
	วัยรุ่นตอน ปลาย (N=200)	2.90	0.82				

	วัยรุ่นตอนต้น (N=200)	1.77	0.73	14.24	.000	-5.08***	.000
Liberal	วัยรุ่นตอนปลาย (N=200)	2.21	0.98				

หมายเหตุ * $p < .05$, สองหาง, ** $p < .01$ สองหาง, *** $p < .001$, สองหาง

ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variance) ของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายก่อนการทดสอบสถิติที่โดยสถิติทดสอบ Levene's test พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน นั่นคือ มีความแปรปรวนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายด้วยสถิติทดสอบทีแบบกรณีความแปรปรวนเท่ากัน (equal variance assumed)

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variance) ของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายก่อนการทดสอบสถิติที่โดยสถิติทดสอบ Levene's test พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน นั่นคือ มีความแปรปรวนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายด้วยสถิติทดสอบทีแบบกรณีความแปรปรวนเท่ากัน (equal variance assumed)

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) ระหว่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น

ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variance) ของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายก่อนการทดสอบสถิติที่โดยสถิติทดสอบ Levene's test พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ไม่มีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน นั่นคือ มีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายด้วยสถิติทดสอบที่แบบกรณีความแปรปรวนไม่เท่ากัน (equal variance not assumed)

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งได้นำไปสำรวจกับกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ช่วงอายุ 13-15 ปี จำนวน 200 คน และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุ 18-21 ปี จำนวน 200 คน โดยนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Chi-Square Test (X^2) เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย และวิเคราะห์ด้วยสถิติที (Independent Sample t -test) เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามประเภทของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional)
2. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate)
3. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal)

1. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) แตกต่างกัน ($p < .001$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น มีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย เนื่องจากวัยรุ่นตอนต้นยังไม่มีการรับรู้ชีวิตมากนัก ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ยังคงได้รับอิทธิพลมาจากพ่อแม่ ซึ่งในสังคมไทยพ่อแม่มักปลูกฝังลูกว่า เพศสัมพันธ์ควรเกิดหลังจากแต่งงานแล้วเท่านั้น สอดคล้องกับ สุทธิมา หอบุตร (2549) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นตอนต้นนั้นยังไม่สามารถที่จะพัฒนาความคิด ความเป็นตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ยังเกิดความสับสนทางจิตใจ ว่าควรเชื่อพ่อแม่หรือเชื่อตัวเองดี ควรมีอิสระอย่างเต็มที่หรืออยู่ในกรอบประเพณีอย่างเข้มงวดดี ส่วนวัยรุ่นตอนปลายจะมีความคิดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ คิดเป็นนามธรรมได้ แต่ไม่ทั้งหมด มีความจำดี วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ได้ ความสนใจอยากรู้ของวัยรุ่นยังคงมีขอบข่าย

กว้างขวาง มีความสนใจหลายๆอย่างและยังไม่ลึกซึ้งในระยะแรก เพราะเป็นช่วงที่ค้นหาความเป็นตัวตน แต่พอระยะท้ายของวัยรุ่นจะเห็นความสนใจชัดเจนขึ้น มีการรวมกลุ่มกันทำงานมากขึ้น มีการทบทวนแนวคิดเชิงวิเคราะห์มากขึ้น (วินัดดา ปิยะศิลป์, 2548) อีกทั้งวัยรุ่นตอนปลายยังมีประสบการณ์ต่างๆในชีวิตมากขึ้น และได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ทั้งจากสื่อต่างๆและจากบุคคลอื่น รวมทั้งค่านิยมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปล้วนมีผลต่อเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น (สุนทรี ขอนกระโทก, 2550) ทำให้วัยรุ่นตอนต้นและตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) แตกต่างกัน ($p < .001$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย เนื่องจากวัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางสังคมตามแบบพื้นฐานของพัฒนาการทางสังคมที่มีมาตั้งแต่วัยเด็ก กล่าวคือ วัยรุ่นจะผ่านกระบวนการทำตามอย่างสังคม (Social Process) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อที่จะปรับตนให้เข้ากับมาตรฐานของกลุ่มตามแบบประเพณีวัฒนธรรมของสังคมที่ตนอยู่ ดังนั้นเด็กจะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะเด็ก ระยะนี้จึงเริ่มชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang Age) วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนจนยึด "เพื่อนเป็นหลัก" และเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะมีพัฒนาการในการคบเพื่อนเริ่มจากการคบเป็นหมู่คณะในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และเปลี่ยนมาเป็นการคบเพื่อนแบบคู่หูในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (พัชรารัตน์ ศิลป, 2548) ทำให้วัยรุ่นตอนปลายได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น และมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแตกต่างจากวัยรุ่นตอนต้น

2. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีความถี่ของรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกัน ($p < .001$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตน ยังมีความสับสนในบทบาทหน้าที่ของตน บางครั้งอยากเป็นเด็กเพราะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร แต่บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่มีสิทธิต่างๆในสังคม จึงทำให้หันไปจับกลุ่มกันเอง สร้างลักษณะเฉพาะกลุ่ม มีค่านิยม ความประพฤติ ทดลองทำสิ่งต่างๆร่วมกัน การยอมรับของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญมาก แต่ก็ยังต้องการความสนใจจากบิดามารดาอยู่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545) แต่วัยรุ่นตอนกลางจะมีสังคมที่กว้างขึ้น และได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ดังนั้น วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลายจึงมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน

และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำ ได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์สามารถกระทำ ได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกัน ($p < .001$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากช่วงวัยรุ่นตอนต้นจะเป็นช่วงที่อารมณ์วันไหว้ไปกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งภายในและภายนอก หงุดหงิดกับความเปลี่ยนแปลงที่ยังยอมรับไม่ค่อยได้ จนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนกลางที่เข้าใจได้กับความเป็นหนุ่มสาว แต่จะเห็นอารมณ์ที่เข้มข้นขึ้น เช่น อารมณ์รัก โกรธ เกลียด ถือดี เจ้าทิฐิ เป็นต้น จากพื้นอารมณ์ที่กล่าวมา ทำให้วัยรุ่นเข้ากับพ่อแม่ได้ยาก จึงเห็นวัยรุ่นเกาะกลุ่มกันได้ดีกว่าวัยรุ่นอื่น เพราะต่างคนต่างเข้าใจกัน ยอมรับกันและกันได้ง่าย จนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายอายุประมาณ 16 ปีขึ้นไปที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ดีขึ้น ยอมรับสภาพการเป็นผู้ใหญ่เต็มขั้น สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเต็มที่ และมักแสดงออกมาในทิศทางที่เหมาะสม ทำให้ปรับตัวแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเองได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์, 2548) ทำให้เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายแตกต่างกัน

3. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายพบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกัน ($p < .05$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติทางบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากในปัจจุบันนี้ปัญหาสังคมที่พบมาก คือ วัยรุ่นนิยมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ ส่งผลให้เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การคบเพื่อน วัฒนธรรมต่างชาติที่แพร่หลายเข้ามา เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าขึ้นส่งผลให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆได้ง่ายขึ้น จากปัจจัยต่างๆเหล่านี้ ทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติตนในเรื่องเพศอย่างเสรีมากขึ้นและมองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องธรรมดา โดยเห็นได้จากงานวิจัยในช่วงก่อนปี 2540 ที่พบว่าอายุเริ่มต้นของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นจะอยู่ในช่วง 16-18 ปี แต่งานวิจัยที่ศึกษาช่วงหลังจากปี 2542 ถึง 2545 พบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์อยู่ในช่วงอายุ 15 ปี (ณัฐนันท์ คงคาหลวง, 2548 อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) และมีแนวโน้มที่จะลดลงอีกในปัจจุบัน และจากการสำรวจในปี 1960-1970 ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยรุ่นหนุ่มสาวชาวอเมริกัน ปรากฏว่ามีวัยรุ่นอายุ 14-17 ปี 93.5% ที่เชื่อว่าชายหญิงควรจะเป็นคู่รักกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และ 78.3% ที่คิดว่าชายหญิงควรจะหมั้นกันหรือแต่งงานกันก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ และมีหนุ่มสาวอายุ

18-20 ปี เพียง 15.7% ที่คิดว่าการเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันหรือชอบพอกันเฉยๆ ก็มีเพศสัมพันธ์กันได้ ส่วนในกลุ่มอายุ 21-23 ปี มี 26.5% ที่คิดเช่นนี้(เพ็ญพิไล ฤทธาคุณานนท์, 2549) และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย พบว่า กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกัน ($p < .001$) โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งในอดีตวัยรุ่นมักจะมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) เปลี่ยนแปลงมาสู่การมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่สามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) อีกทั้งยังมองว่าการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องที่ผิด เห็นได้จากงานวิจัยต่างๆและข่าวสารในปัจจุบัน ที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มพฤติกรรมของวัยรุ่นที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ช่วงอายุ แบ่งเป็น
  - วัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 13 – 15 ปี
  - วัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 18 – 21 ปี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี จำนวน 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เพื่อสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานะ ระดับการศึกษาและสถานศึกษา
2. แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทงขึ้นใหม่ตามแนวคิดของ Peplau Rubin และ Hill (1997) จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด

การเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี โดยเก็บจากหลากหลายโรงเรียน และเก็บข้อมูลจากนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ช่วงอายุระหว่าง 18-21 ปี โดยเก็บจากหลากหลายมหาวิทยาลัย
2. นำแบบวัดทั้ง 2 ส่วนไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิง รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยผู้วิจัยได้อ่านคำแนะนำ และอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบโดยละเอียดก่อนให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มฟังก่อนลงมือทำ
3. นำแบบวัดที่กลุ่มตัวอย่างตอบแล้ว มาตรวจสอบความเรียบร้อย
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ที่จะฉบับก่อนให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การทดสอบสถิติที (Independent Sample *t*-test) และ เพียร์สันไคสแควร์ (Pearson chi-square)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ใช้สถิติแบบ เพียร์สันไคสแควร์ (Pearson chi-square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุ (วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย) กับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์
3. ใช้การทดสอบสถิติที (Independent Sample *t*-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย

ผลการวิจัย

1. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีรูปแบบเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. กลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย
5. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น
6. กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นและกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีนิยม (Sexually Liberal) สูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในอนาคต ควรนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น นอกเหนือจากกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย เช่น วัยผู้ใหญ่
2. การศึกษาในอนาคต ควรมีการศึกษาต่อไปยังพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นๆมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติหรือไม่

รายการอ้างอิง

- เกศราภรณ์ มีมงคล. (2551). *เจตคติของเยาวชนต่อการมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์แบบชำมคั้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยนาม นักรไ้. (2545). *อิทธิพลของนับต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น* ศึกษารณณั้วัยรุ่นที่เค้ไปใช้บริการนั้บ้านถนนอารีเอ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมิวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมิวิทยา ภาควิชาสังคมิวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณั้สูวดี วิธีธรรม. (2539). *ทัศนคคิตต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจวรรณ ลุงบาน. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค้ดสรรกับพฤติกรรมบริโภคเพื่อสุขภาพในวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2530). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชราราลัย ศิลป. (2545). *ปัจจัยค้ดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยของวัยรุ่นตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. (2549). *พัฒนาการมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพรส.
- ศรีเรือน แก้วก้งวาล. (2538). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์. (2548). *ปัจจัยค้ดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันท์นเอ็ม. (2536). *วัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.
- สุทธิมา น่อบุตร. (2549). *ความสัมพันธ์ของเพศ วัย และระดับการศึกษาที่มีผลต่อระดับจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นตอนปลาย ผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้ใหญ่ตอนกลาง และผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี ขอนกระโทก. (2550). *เจตคติของชายและหญิงต่อการทำแท้ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิติ นาศิริรักษ์. (2550). เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในวัยรุ่นตอนต้นที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา พัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เกี่ยวกับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โดยประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความ หรือใส่เครื่องหมาย (X) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ _____ ปี
3. สถานศึกษา _____
4. ระดับการศึกษา _____
5. สถานะ โสด มีแฟนแล้ว

หน้าถัดไป →

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและใส่เครื่องหมาย (X) ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอๆกัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.การมีความสัมพันธ์ทางเพศควรเกิดหลังจากแต่งงานแล้วเท่านั้น	5	4	3	2	1
2.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับคนรัก เป็นสิ่งที่ผิด	5	4	3	2	1
3.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก เป็นสิ่งที่ทำลาย น่าท้อลง	5	4	3	2	1
4.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ถือเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม ประเพณี	5	4	3	2	1
5.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้ ตราบเท่าที่ เพศสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นจากความรัก	5	4	3	2	1
6.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก เป็นสิ่งที่ผิด	5	4	3	2	1
7.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ถึงแม้จะเป็น คู่รักกันก็ตาม	5	4	3	2	1
8.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับคนรัก ไม่ได้ทำให้รักกันมากขึ้น	5	4	3	2	1
9.วัยรุ่นมีสิทธิ์ที่จะมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ก่อนแต่งงาน ถ้า ต้องการ	5	4	3	2	1
10.วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้จนถึงวันแต่งงาน	5	4	3	2	1
11.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์กับคนรักได้ แม้จะยังไม่ได้แต่งงาน	5	4	3	2	1
12.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ โดยปราศจากความรัก	5	4	3	2	1
13.ในปัจจุบันวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องรักษานวลสงวนตัว	5	4	3	2	1
14.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคนรักเป็นเรื่องธรรมดา ที่ ช่วยให้ได้เรียนรู้นิสัยใจคอก่อนตัดสินใจมาใช้ชีวิตร่วมกัน	5	4	3	2	1
15.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคนรักเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	5	4	3	2	1

โปรดตรวจสอบว่าท่านตอบครบทุกข้อ

ภาคผนวก ข
ตารางค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน

ภาคผนวก ข

ตารางค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (Cronbach Alpha) ของมาตรวัดเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิม (Sexually Traditional)

ข้อความ	ทิศทาง	ค่า CITC	
		เมื่อวิเคราะห์ครั้งที่ 1 (ข้อ)	เมื่อวิเคราะห์ครั้งที่ 2 (ข้อ)
1.การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ควรเกิดหลังจากแต่งงานแล้ว เท่านั้น	+	.719*	.736*
2.การมีเพศสัมพันธ์ก่อน แต่งงานไม่ถือเป็นเรื่องที่ผิด ศีลธรรมประเพณี	-	.526*	.516*
3.การมีเพศสัมพันธ์ก่อน แต่งงานเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ถึงแม้จะเป็นคูรักกันก็ตาม	+	.578*	.598*
4.วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องรักษา ความบริสุทธิ์ไว้จนถึงวัน แต่งงาน	-	.712*	.684*
5.การมีเพศสัมพันธ์หลัง แต่งงาน เป็นสิ่งที่ถูกต้อง	+	.218	
6.ในปัจจุบันวัยรุ่นไม่จำเป็นต้อง รักษาวงศ์วานตัว	-	.368*	.394*
สัมประสิทธิ์แอลฟา		.774*	.799*

* $p < .05$

Critical value = .25 (df = 60)

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบสามารถกระทำได้หากมีความรักต่อกัน (Sexually Moderate)

ข้อความ	ทิศทาง	ค่า CITC
		เมื่อวิเคราะห์ครั้งที่ 1 (ข้อ)
1.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้ ตราบเท่าที่เพศสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นจากความรัก	+	.583*
2.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์กับคนรักได้ แม้จะยังไม่แต่งงาน	+	.701*
3.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับคนรัก เป็นสิ่งที่ผิด	-	.650*
4.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นกับคนรัก ไม่ได้ทำให้รักกันมากขึ้น	-	.371*
5.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคนรักเป็นเรื่องธรรมดา ที่ช่วยให้ได้เรียนรู้นิสัยใจคอก่อนตัดสินใจมาใช้ชีวิตร่วมกัน	+	.661*
6.การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคนรักเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม	-	.683*
สัมประสิทธิ์แอลฟา		.835*

* $p < .05$

Critical value = .25 (df = 60)

เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรี (Sexually Liberal)

ข้อความ	ทิศทาง	ค่า CITC	
		เมื่อวิเคราะห์ครั้งที่ 1 (ข้อ)	เมื่อวิเคราะห์ครั้งที่ 2 (ข้อ)
1.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก เป็นสิ่งที่ผิด	-	.540*	.463*
2.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่จำเป็นต้องมีความรัก เป็นสิ่งที่ทำทายน่าทดลอง	+	.480*	.540*
3.วัยรุ่นมีสิทธิ์ที่จะมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ก่อนแต่งงาน ถ้าต้องการ	+	.646*	.716*
4.การมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ ถือเป็น การแสวงหาความสุขร่วมกัน	+	.123	
5.การมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ ในวัยรุ่น เป็นสิทธิส่วนบุคคล ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น	+	.339*	.398*
6.วัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์กับใครก็ได้ โดยปราศจากความรัก	+	.640*	.706*
สัมประสิทธิ์แอลฟา		.693*	.771*

* $p < .05$

Critical value = .25 (df = 60)

ประวัติผู้ทำโครงการทางจิตวิทยา

นางสาวอัสมิน เวลล์นิทซ์ เกิดเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550

นางสาวลลิตา มโนรัตนวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2532 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550